

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hora ... 3 kor.

Nyitási közlemények
mórállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.

ALAP- SZÁM: 632.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvány-
Társaság.

Jósa utca főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombar, december 15.

Milliós álmok.

Egy fenyegető rém bontakozik ki a jövő homályos szürkéségéből s kitekint a városháza toronyablakán Arad városára. A deficit!

A háborús kiadások s a megváltozott idők megnövekedett igényei alapján forgatták fel a régi rendet. A sablonos és évenként megismétlődő költségvetések kényelmes ideje lejárt: a rubrikákból sirnak és ordítanak a fedezetlen kiadások most születő számsorai. A város adminisztrációja olyan horribilis mértékben drágult, mint minden más e szomorú korszak alatt. A személyi kiadások több, mint félmillió koronával fognak növekedni, már a legközelebbi esztendőben s hol vannak még azok a kötelező tételek, amelyek a szociális kötelezettségek fedezete után kiáltanak?

A város jövő sorsát és fejlődését szíven viselő polgárnak illik és szükséges e dolgok felett elgondolkodni. Alig van Aradra nézve e sorsdöntő percekben nagyobb probléma, mint azoknak a helyes utaknak és módoknak megkeresése, melyek a nincsetlenség szomorú mocsarából kivezetnek.

Hivatalos helyen is foglalkoznak már e kérdésekkel s ez kétségtelenül örvendetes dolog. Az Aradi Közlöny sietett a legkompetensebb faktornak, a város főszámvevőjének nyilatkozatát meghallgatni, miként gondolja e kérdések megoldását. A választ lapunk belső hasábjain adjuk át olvasóinknak, kik a főszámvevő nyilatkozatából egy egészen eredeti ötlettről értesülnek. Az illetékes hatóság számol a mindenesetre elkövetkező fedezet-hiánnyal s ennek eltüntetésére nem a könnyebb módhoz folyamodik. Nem akarja a fellegekig emelni a pótdát, hogy majdan a békére átöltöződő város egy abnormis teherrel találja szemben magát, hanem új jövedelmi forrásról kíván gondoskodni, melyek egyensúlyba hozzák a város megbillent mérlegét. A főszámvevő nyilatkozata kétségtelenül szép perspektívát tár elénk. Villamos vasut, építkezés, városrendezés, vízmeder szabályozás s más anyagi és szociális vállalkozások integetnek felénk e tervezetből, amelynek azonban a többek között meg van az a nagy hibája, hogy megvalósítása enormis pénzbe kerül. A tervezők tizenegy millió koronát irányoznak elő, de jól tudjuk, mit jelent az ilyen előirányzat. A legjobb akaratú utánszámítás mellett is 50%-ot kell hozzáadnunk az ilyen költségvetésekhez s akkor 16—18 millió korona befektetéssel kell számolnunk.

Hiszen, ha ez összeg mindjárt segítene a bajon? De ezt még a főszámvevő sem reméli. Három-négy esztendőnek kell előbb elmúlnia, hogy a befektetett milliók meghoz-

zák azt az eredményt, melyet a tervező hatóság e befektetésektől merészen vár.

De bizonyos-e, hogy megfogják hozni? Az az egy bizonyos, hogy ha e tervezetet elfogadják, a milliókat ki fogja adni Arad város, de valóra váltja-e a reális élet a számításokat? Őszintén megvalljuk, hogy ebben nem bízunk eléggé. A mi hatósági vállalkozásaink oly csufos kudarcra szoktak járni, hogy a kiadandó milliók sorsa jogosan aggaszt bennünket. Aztán az az ominózus

három-négy év! Mi lesz ez idő alatt? Nem kellene e inkább olyan jövedelmi források után kutatni, amelyeknek bőséges áramlásához nem volna szükség terminusokra? Az a magyar fohászokodás: — Add meg uram isten, de mindjárt! épp olyan fontos tényező e kérdésben, mint maga a fedezet-hiány s nem tudjuk eléggé figyelmébe ajánlani — a milliókat illetőleg — a szerencsétlen kezű hatósági vállalkozóknak a legnagyobb óvatosságot!

Veszélyben az orosz béke.

(A kadettek forradalma Lenínok ellen.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Pétervári Távirati ügynökség jelenti: A kormány ma a következő nyilatkozatot tette közzé: Mindazoknak, akik szenvednek és akiket kihasználak! A kadettpárt által vezetett burzsoázia az alkotmányozó gyűlés összeülése pillanatára minden erőt előkészített egy ellenforradalmi lecsapásra. Kornilov, Kaledin és Dutov az Ural és Don vidéken kibontották a polgárháború zászlaját, a szovjetek, parasztok, katonák és munkások képviselői ellen. Bogujevszky, Kaledin jobbkéze kijelenté, hogy a felkelés a kadettpárt egyenes felszólítására indult meg, amely az ellenforradalmi párttal, régóta heves összeköttetésben áll. Jelzodánnál megtörténtek az első összeütközések a forradalmi csapatok és a polgári összeesküvők egy osztaga között. A polgárháború így a kadettpárt egyenes kezdeményezésére és vezetésére alatt kitért és minden ellenforradalmi erőt egy politikai tényezővé egyesít.

Ez a vállalkozás, amely

béke kérdését és a forradalom minden

víványát közvetlenül fenyegeti, az alkotmányozó gyűlés jelszava alatt áll. A választási bizottság központi bizottsága a szovjet háttámogató dolgozót és elfittkolta a választási eredményeket, hogy elleplezze a kadettek kudarcát addig, míg Miljukov, Kaledin és Kornilov összeütközési eredményt nem érnek el. A népbiztosok tanácsa az alkotmányozó gyűlés megnyitását arra az időpontra tűzte ki, amikor a tagok fele, vagyis 400 képviselő összegyűl. Ez a határozat legjobb célolata azoknak a rossz indulatú rázalmaknak, amelyek azt állítják, hogy a népbiztosok az egész ország szenvedő, inséget szenvedő osztályai által nem akarja egybehívni az alkotmányozó gyűlést.

A burzsoázia nem várhatja be nyugodtan a népképviselői törvényszerű egybehívását. Egy maroknyi ember, aki magát képviselőnek adta ki, anélkül, hogy igazolni tudna magát, tegnap este a fehér gárda tagjaitól, junkerek-től, néhány ezer burzsoa hivatalnoktól, szabotázis fizetőitől megostromolták a tauriai palota nyílt kapait.

A kadettek forradalma arra irányult, hogy Kaledin és Kornilov ellenforradalmi mozgalmának nevezett legitim látszatot adjanak, azt akarják, hogy néhány tucent burzsoa szava, az alkotmányozó gyűlés szava legyen. Ez volt a kadettek szándéka. A népbiztosok tanácsa az egész lakosságot értesíti erről az összeesküvésről.

A nép minden vívmánya, beleértve az új békét is, kockán forog.

Délen Kaledin, keleten Dutov és az ország központjában Pétervárott összeesküvés. A kadettek központi bizottsága szakadatlan erőltetéseket küld dél felé Kaledinnek. A nép határozatlansága majd legkisebb gyengesége is, megbuktatja a szovjetet és a béke kérdését. Előidézhetheti a földbirok reformjának meghiusulását és a földbirtokosok és tőkepénzesek új autográciájának térfoglalását.

A forradalmi népbiztosok tanácsa ellenforradalmi szervezetnek nyilvánítja és népellenes pártnak jelenti ki a kadettpártot. A népbiztosok tanácsa kötelezi magát, hogy a kadettpárttal és a pártot támogató Kaledin féle csapatokkal való harcban nem fogja letenni a fegyvert. Az ellenforradalmi párt által felidézett viharok politikai vezéreit le fogjuk tartóztatni. A polgárság forradalmát mindenáron elfogjuk nyomni. A népbiztosok tanácsa számít ebben a harcban minden forradalmi munkás, katoná, paraszt, tengerész, kozák és minden tisztességes polgár segítségére és hűségére! Le a polgársággal, melynek helye nincs az alkotmányozó országgyűlésben! Le a nép ellenségeivel, nagybirtokosokkal és tőkepénzesekkel! Csak a szükséglet szenvedő és kizsárolt néposztály képviselőiből alakult alkotmányozó országgyűlés fogja az országot megmenteni. Éljen a forradalom! Éljen a szovjet! Éljen a béke! Népbiztosok tanácsa.

Budapest, december 14. (Hivatalos.)

Keleti harctér: A fegyverszüneti tárgyalások tovább tartanak.

Berlin, december 14. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti: Keleti harctér: A fegyverszüneti tárgyalások tovább tartanak.

Pétervár. A kadettek a cári palota előtt tüntetést rendeztek, amelyen néhány ezer ember vett részt. Mintegy harminc ember behatolt a palotába és alkotmányozó gyűlésnek jelentette ki magát. A pétervári távirati ügynökség komolytalannak és nevetésesnek mondja az eseményeket.

Pétervár. A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: A kadettek tegnapi tüntetése mutatja, hogy még félig-meddig jelentős tömeget sem képesek maguk mögé sorakoztatni a harcban. A tüntetés csak néhány

ezer embert tudott az utcára vinni. A cári palotában rendezett tüntetés mutatja, a kísérlet komolytalanságát. Harminc egynehány ember alkotmányozó gyűlésnek nyilvánította magát, oly esemény ez, melynek nevetséges volta nyilvánvaló. A kadett vezérek letartóztatása egyáltalában nem ezekkel a jelenségszerű kísérletekkel függ össze. A letartóztatás oka a segítség, melyet Kaledinnnek a lázadási mozgalom részére nyújtottak.

Rotterdam. A Morning Post pétervári jelentése szerint teljesen hazug a bolsevikiek Pielgorod mellett aratott győzelméről szóló hír. A bolsevikiek tekintélyes haderőt küldöttek Kornilov ellen, hogy utját elvágják. Tény az, hogy Kornilov hat tábornokának kiknek közönséges katonaként sikerült vele megszökni — megparancsolta, hogy Novocerszkbe menjenek, ő maga átverte néhány zászlóalj és tüzéreg felett a pa-

rancsnokságot. Pielgorod mellett ütközött össze Kornilov a bolsevik csapatokkal, a mely négy részre oszlott haderejének csak egyik, a tüzérség nélküli része fölött aratott győzelmet. Főerejével azonban Kornilov a bolsevikiek iőerőit megkerülte és hátbatámadta. A bolsevik csapatok matrózai elmenekültek, a többi csapatok azután, vagy letették a fegyvert, vagy csatlakoztak Kornilov csapataihoz. *A vörös gárdával Kornilov brutális módon számolt le.*

Basel. Pétervárról jelentik, hogy az alkotmányozó gyűlés kedden délután két óraker a forradalmi bizottság termében összeült. A maximálisták többsége az alkotmányozó gyűlésen biztosítva van. Szociálista blokk szervezkedik bolsevikiek vezetése alatt, melyből a nemzeti szociálisták ki lesznek rekesztve. Pétervárott és egész Oroszországban nagy tüntetések vannak a béke mellett.

Hatszáz ezer korona új kiadás.

Nem lesz pótdadóemelés 1918-ban. — A város új jövedelmi forrásai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kérdést intézett az Aradi Közlöny tudósítója Külényi János főszámvevőhöz, hogy miből óhajtja fedezni, azt hatszáz ezer koronát, amennyivel az 1918. évi költségvetésben a személyi kiadások emelkednek. A költségvetés még nem kész és ez a késedelem azt a hitet kelti mindenütt, hogy noha behozták a telekértékadót, mégis újabb pótdadó emelést is tervez a város vezetősége.

— A költségvetés rajtam kívül álló okokból — mondotta a főszámvevő — még nagyon kezdetleges stádiumban van és nem is tudom, hogy mikor terjeszthetem elő. Ugyanis még az idejű költségvetés sincs jóváhagyva, aztán azt sem tudom, hogy a törvényhatóság által engedélyezett különböző fizetésjavításból, mint a várakozási idő leszállítása, helyi pótlék, szolgálati díj közül mit hagy jóvá és mit nem a belügyminiszter, továbbá a mai napig nincs még kivette a szabad foglalkozásukat érintő III. osztályú kereseti adó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat érintő folyó évi adó. Így nem tudhatom, hogy mennyit vegyek előirányzatba az engedélyezett új költségvetésből és mennyi állami adóalapon irányozzam elő a fedezetet.

Engem is folyton az a kérdés foglalkoztat, hogy miből fedezzük a háború folytán óriásilag emelkedett községi szükségletet.

Miután a kormány is tudatában van annak, hogy az összes magyar városok a háború folytán rendkívül súlyos helyzetbe jutottak, vártam, hogy a kormány gondoskodjon valamiképpen a városok helyzetének szanálásáról, vártam, hogy a jövedelmi adó után engedélyezi a községi pótdadó kivételt, azonban csatlakoztam, amennyiben nem ezt, hanem; (amint a lapokból értesülök) az első osztályú kereseti adót engedi át a pénzügyminiszter a városoknak. Azt az adóemet engedi át, amelynek átengedésével az állam nem vesz, a városok pedig nem nyernek egy fillért sem, mert ennek az adómetnek a kivétele, nyilvántartása, biztosítása és behajtása többbe kerül, mint amennyi be-

fizetésre jut, lévén ezen a legszegényebb osztályra kivetett adómetnek 80%-a behajthatatlan.

Mindezek dacára állom a nekem tulajdonított nyilatkozatot és nem fogom a községi pótdadó emelését javaslatba hozni.

Akkor bizonyára a telekértékadó kulcs emelésének eszméjével foglalkozik? Nem. Az még nagyon korai volna. Jóllehet az volna a legideálisabb megoldás, hogy az összes községi pótdadó telekértékadóba konvertáltassék, mint azt hazánkban Szombathely városa és Németországban már több város megtette, de én Aradon ma, amikor még a pozitív értéket nem is ismerjük, korainak tartom.

Elsősorban javasolni fogom a város gazdasági vonatkozású forrásainak interzivebb kihasználását és ha ilyenek nincsenek, akkor ilyen bevételi források mielőbbi létesítését.

Igy például javasolom első sorban a városi földeknek jó karba, mindenkor hozzáférhető állapotba helyezését és ily állapotban 18—20 éves ciklusokban való bérbeadását. Így a városi földek jobban kihasználhatók, jobban művelhetők és ennél fogva jobban bérbeadhatók is lesznek.

Ma ugyanis a városi földek nagy része vízállásos, ősszel, az esős idő beálltakor, amikor éppen trágyázni kellene; annyira hozzáférhetlenek, mintha csak a holdban volnának. Rendszerint 3—6 évre, olyan rövid időre adatnak bérbe, amilyen időre nem érdemes azokba beruházni, azokon kutakat, tanyát, istállót építeni, hogy ilyen hasznos beruházások révén intenzív kertművelés is legyen azokon folytatható.

Javasolni fogom az állattenyésztés emelése és a tejtermelés fokozása céljából a közlegelők fokozatos felújítását, a Marosártérnek, a védőtöltés kijjebb helyezése által leendő szükítését, mi által a város a belsőségek közvetlen közelében mintegy 300 hold kitűnő földhöz juthat. Propagálni fogom Dömötör László építészernöknek egy a Marosporond igen jövedelmező kihasználására irányuló kitűnő eszméjét.

Javasolni fogom a Ferenc Józsefváros mielőbbi burkolását, csatornázását és vízvezetékekkel való ellátását, hogy így előkészítve mielőbb beépíthető legyen az örökberleti rendszer alapján.

Ennek megvalósítása esetén nem csak a leszerelés után azonnal jelentkező, nagy és évekig tartó lakásinség lesz eliminálva, hanem a város még nagy értékű új adóanyagokhoz és jelentékeny termelőképeségű új adóalanyokhoz is jut.

Javaslatba fogom hozni a város szabályozási tervének mielőbbi való megrendelését és a villamos közúti vasúthálózat létesítését, miáltal nem csak az ingatlanok értéke és jövedelme fog rohamosan emelkedni, nem csak az Erzsébetváros és a többi külső városrész fog a városi életbe kapcsolódni, hanem a közlekedés fejlesztésénél városunk nagyon megbénult ipara és kereskedelme is fel fog lendülni. A nők munkakörének jelentékeny tágítása sürgős szükségként toltá előtérbe a városi kereskedelmi leányiskola és a leánygimnáziumnak internátussal kapcsolatosan való felépítését, mely kulturalkötések lényegesen fokoznak idegen forgalmunkat is.

Az utcai és házi szemét fuvarozásnak házi kezelésbe vétele nemesak a köztisztaságot emelné városunkban, de számottevő jövedelemen kívül a compost értékesítése nagyban hozzájárulna a földek jobb kihasználásához is.

Ezek volnának azok a források, melyeknek jövedelméből a napról-napra emelkedő új szükségleteket fedezni óhajtom. Természetesen, emellett törekedni kell a városnak a közigazgatás egyszerűsítésével, a felesleges copfok eliminálásával, a jobb fizetett munkások jobb kihasználásával nagy megtakarításokra is.

Ezekhez az alkotásokhoz, ezekhez a bevételi forrásokhoz a létesítéséhez sok pénz és idő kell, a szükségleti többletek pedig már ma jelentkeznek.

— Tudom, hogy mindezek megvalósításához mintegy 11 és fél millió korona tőke és mintegy 3—4 évi idő szükséges, de ilyen szép jövedelmet biztosító közvetlen hasznos beruházásokra mindig lehet pénzt kapni.

Ha a háború folytán emelkedett közigazgatási költségvetés a legnagyobb valószínűség szerint felemelendő államsegély nem fedezné, a város pedig a felsorolt és azonnal jövedelmező beruházásokat elhatározná, akkor javaslatba hoznám, hogy az 1918 és 1919. évi többszükséglet mint háborús költség egy hosszú lejáratú kölcsönből fedeztessék, miután igazságos és méltányos, hogy mi, akik már a 3 és fél éve tartó véres háború alatt a front mögött nyomorgunk, nélkülözünk és küzdünk a drágasággal; ne egyedül viseljük a háborús költségeket, hanem osszák meg velünk gyermekeink és unokáink is, akiknek részére ez a föld megmentetett és akiknek nemesak adósságokat, hanem hasznos alkotásokat is hagyunk örökségképp. Igazságos és méltányos, meg becsületbeli kötelességünk is, hogy azokat a gyermekeinket és testvéreinket, kik ezt a házat egészségük és életük feláldozásával megmentették: ne fogadjuk ide haza 150%-os községi pótdadóval, tudóvész tenyésztő nedves, de megfizethetlen pincolakásokban, munkaalkalom nélkül, hogy megdöbbenve az eléjük táruló nyomortól, megbánva hősi önteláldozásukat egyet fordulva Amerikába vándoroljanak.

Koronatanács. Bécsből jelentik: A király elnöklésével ma koronatanács volt, amely délután 4 órától 1 órai megszakítással este 9 óráig tartott. A koronatanács a szénkérdéssel, élelmezési és politikai kérdésekkel foglalkozott. Az élelmezési kérdésekben még nincs megállapodás s így Hadik gróf és Mezőssy miniszterek holnap még Bécsben maradnak.

Hogyan jutott Temesvár a műegyetemhez.

— A temesvári polgármester nyilatkozik Temesvár küzdelméről. —

— Kiküldött munkatársunktól. —

Néhány nappal ezelőtt budapesti munkatársunk telefonjelentése alapján közöltük, hogy a kultuszminiszteriumban tanácskozás volt a második műegyetem első évfolyamának ideiglenes megnyitása ügyében és közöltük azt is, hogy ezen a tanácskozáson részt vettek Temesvár város kiküldöttel is. Közöltük budapesti munkatársunknak azt az információját is, hogy a második műegyetemnek Temesvárott való felállítása immár befejezett tény és ezen a körülményen az sem változtat, hogy a Temesvára kiküldendő műegyetemi bizottság Aradot is fel fogja keresni.

Mindezek a dolgok élénk szomorúságot keltenek Aradon, amely annak idején szintén akciót indított a műegyetem érdekében, de az akció megindításán kívül nem tett semmit és ölbe tett kezekkel nézte, hogy Temesvár városának hatósága és közgazdasági érdekképviselői minő rendszeres — és a mint az eredmények azt megmutatták, minő eredményes — munkával győzte meg úgy a kormányt, mint az arra illetékes faktorokat a maga akciójának jogosságáról.

Arad ezen a téren is elmebet tanulni Temesvárra, és ha szomorúságot is kelt Aradon Temesvárnak ez a legujabb sikere, az aradiak tanulságot meríthetnek maguknak Temesvár akciójából és megtanulhatják, hogy a rendszeres és következetes munka eredményeket produkál.

Az Aradi Közlöny szerkesztősége budapesti munkatársát Temesvárra küldötte. el. Azzal a megbízással, hogy informálódjék a helyszínen Temesvárnak a műegyetemért folytatott eredményes akciójáról, beszéljen első sorban a temesvári polgármesterrel és tőle kérjen nyilatkozatot a mozgalom részleteit illetően.

Kiküldött tudósítónknak alkalmá is nyílt beszélgést folytatni Temesvár város kiváló polgármesterével Geml Józseffel, aki a műegyetemért folytatott hosszú, nehéz, de végső fokon eredményes munkáról a következőket volt szíves előtte kijelenteni:

— Amikor 1906-ban, tehát több, mint 10 esztendővel ezelőtt, megindult az egyetemért való versengés, akkor Temesvár geográfiai helyzeténél, kulturájánál és fejlett közgazdasági életénél fogva szintén az egyetemért pályázó városok sorába állott. Alapos munkát végzett már akkor a város, amely egy nyomtatásban is megjelent okiratot juttatott Apponyi Albert gróf akkori vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Eme okirat megszerkesztésénél alaposan megtárgyaltuk a kérdést a tudomány egyetem több neves professzorán kívül a műegyetemi tanárokkal és az ország neves technikusaival. Minden irányban tájékoztattuk magunkat és amikor a tárgyalások folyamán arról győződünk meg, hogy a technikai kiképzés érdekében szükség lesz egy második műegyetemi felállítására, akkor Temesvár város akcióját kifejezetten a műegyetem érdekében indította meg. Összekötéseket kerestünk mindazon tényezőkkel, akiknek figyelembe kell venni a mi városunk különleges geográfiai és közgazdasági hely-

zetét, akcióba lépett a temesvári kereskedelmi és iparkamara is és a mi kormányhoz intézett feliratunkban már hangsúlyoztuk, hogy Temesvár városa különösen a műegyetemre helyez sulyt.

— Temesvár akciója nem aludt el egy pillanatra sem. Apponyi Albert már 1907-ben szimpatikusan fogadta mozgalmunkat és az 1911. évi költségvetés tárgyalásánál Zichy János gróf az egyetemek felállításával kapcsolatban a képviselőházban odanyilatkozott, hogy a tudományegyetemeket Pozsonyban, továbbá Debrecenben, vagy Szegeden állítják fel, de ugyanakkor kijelentette, hogy a műegyetemet Temesvárnak szánja és a temesvári műegyetem előkészítő munkálataira már 50000 korona hitel megszavazását kérte. Ugyanekkor lépett akcióba érdeklünkben a püspöki kar is, amely Glattfelder Gyula püspökünk kezdeményezésére a kormányhoz előterjesztett memorandumában Temesvár részére kérte a műegyetemet. Nagy hálával tartozunk ezért püspökünknek, aki a temesvári mozgalmat mindig egész erejével támogatta, de hálánk és köszönetünk nagy a műegyetem tanácsával és a magyar mérnök és építészegyesülettel szemben is, a főiskolai tanács és a magyar mérnöktársadalomnak ez az egyesülete őszinte barátja volt Temesvár akciójának, megértette és támogatta is kérélmünket illetékes helyen.

Eddig szól Geml József nyilatkozata. A polgármester úr szavaiból kitűnik az, amivel a polgármester úr nem kérék: Temesvár a maga érdekében megmozgatót minden követ, sorompóba állított minden befolyást és csak ennek a kifartó, munkától, fáradságtól nem irtózó apparátusnak köszönheti ez a hatalmasan fejlődő város, hogy a műegyetemért megindult versenyben első helyre futott. A temesváriak hálásak is érte. Az aradiak pedig tanulhatnak belőle.

Új harcok a Brenta és Piave között.

Budapest, december 14. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Olasz harotér: A Piave és Brenta között harci tevékenység újból feléledt. Vezérkar tönöke.

Berlin, december 14. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Olasz harotér: A Brenta és a Piave között egyes helyeken kisebb vállalkozásokkal kapcsolatban heves tüzéségi harcok fejlődtek ki. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lagano. A Turini Stampa arra számított, hogy az olaszok a legközelebbi napokban az Asiagotól délnyugatra húzódó ellenséges állások ellen hatalmas támadást indítanak.

Bécs. A svájci határról jelentik, hogy Olaszországban a katonai szolgálatra alkalmatlan 15-65 éves férfiakat és munkabíró asszonyokat polgári hadiszolgálat céljaira mozgósították.

Szenet kap a villamosmű

(Serényi Béla Barabás Bélához.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az Aradi Közlöny, hogy az aradi gázgyár szénkészlete mindössze tíz napra elegendő. A szénbizottság tegnap üléséből táviratot menesztettek a kereskedelmi miniszterhez, hogy az Országos Szénelosztó Bizottság útján utaljon ki megfelelő mennyiségű szenet, hogy a gázgyár üzeme fennakadást ne szenvedjen. A város azonban már most preventív intézkedésekhez kénytelen folyamodni, hogy ha a gázgyár nem is kap szenet, tovább folytathassa üzemét. Ez a preventív intézkedés pedig abban fog állni, hogy redukálni fogják a gázfogyasztást.

Ma délelőtt Löcs Rezső helyettes polgármester, Nachtnébel Ödön városi főmérnök és Schultz Henrik gázgyári igazgató megbeszélést tartottak, amelyen megvitaták azokat a módokat, miként lehetne a gázfogyasztás leszállításával a gázgyár további üzemét fenntartani. Schultz Henrik bejelentette, hogy a gázgyárnak mindössze tíz napra való szénkészlete van s így az a veszély állhat elő, hogy december 24-én, tehát éppen karácsony előtti napon a gázgyár kénytelen lenne beszüntetni üzemét. Reméli azonban, hogy két-három waggon szenet fog kapni s így a karácsonyi ünnepek alatt a gázszolgáltatást a gyár biztosítani tudja.

A városnak az a célja, hogy az ünnepek alatt a gázfogyasztást ne kelljen redukálni és csak az ünnepek után léptessenek életbe bizonyos korlátozásokat. Megállapodtak tehát abban, hogy előterjesztést tesznek a tanácsnak: mondja ki, hogy december 27-től február 1-ig azokon a helyeken, ahol a háboru alatt állították fel gázfűtőházakat, a rendőrség előzetes szemléje után a gázgyár szüntesse be a gázszolgáltatást. Ez a gázbeszüntetés azonban nem vonatkozik a gázresorokra.

Előterjesztést tesznek továbbá a tanácsnak: mondja ki, hogy azokon a helyeken, ahol gáz- és villamvilágítás van, február 1-ig kizárólag villamvilágítást szabad használni. Ezzel azt lehetne elérni, hogy a gázfogyasztás redukálásával a gyár képes lenne a megfelelő gáznyomást kiadni. Ezzel szemben kötelezze a tanács a gázgyárat, hogy december 27-től február 1-ig délelőtt tíz órától déli egy óráig és este nyolc órától tíz óráig az összes vezetékben a maximális ötven milliméteres nyomást köteles adni, még pedig azért, hogy a közönség déiben a főzésre használhassa a gázresorokat, este pedig főzni lehessen és a fürdőszobákban a gázkályhákat használni lehessen.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Melinger József villamgyári igazgató tegnap reggel felkereste Barabás Béla dr. főispánt és arra kérte, hogy interveniáljon sürgősen a kereskedelemügyi miniszternél, hogy a villamgyár mielőbb szenet kapjon, mert ellenkező esetben kénytelen lenne egy pár nap mulva az üzemét beszüntetni. A főispán azonnal terjedelmes táviratot küldött Serényi Béla gróf kereskedelemügyi miniszterhez és reámutatott azokra a kiszámíthatatlan káros következményekre, melyeket a

villanyári üzem beszüntetése volna maga után.

Serényi Béla gróf miniszter ez ügyben tett intézkedéseiről táviratban értesítette a főispánt.

A miniszter távirata így hangzik: Meltóságos Barabás Béla főispán urnak. Aradi villamosművek szénellátása iránt Országos Szénbizottság megfelelően diszpontált. Szállítás elmaradását forgalmi nehézségek okozták. Intézkedtem: szénellátás iránt minden lehető megtéssék. Serényi Béla.

„Ez volt a kilencedik...”

(Az öngyilkos telurónó.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megirtuk, hogy tegnap este Weidmann Vilma kávéházi felirónó a Fehér Kereszt-szállodában veronállal megmérgezte magát és súlyos állapotban szállították a kórházba, ahol csak ma reggel hallgathatták ki. Huszonkét gramm veronált vett be a szerelmi bánatában halálra szánt leány, akinek belső sérülései rendkívül súlyosak. A leány három levelet hagyott hátra, egyiket szüleinek, egyiket a katonarvosnak és egyiket az aradi rendőrségnek írta. A rendőrséghez írott levél így hangzik:

Tekintetes Rendőség! Öngyilkosságom okát ne kutassák, mert nem érdemes, mindennapi dolog az. Van nálam 190 korona pénz, abból kérem hatvanhét koronát tartozásom fejében megküldeni Brassóba. Van rajtam egy pár fülbevaló, két gyűrű, egy nyakék és egy mellti, ezeket a tárgyakat kérem átadni az orvosnak. De a jobb kezemen levő karikagyűrűt kérem rajtam hagyni, ha lehet és kérem az orvost, hogy azok értékét fordítsa gyermekünkre és ne hagyja el szerénykét teljesen. A méreg, amit iszom, remélem meg fog váltani e nyomorult élettől. Weidman Vilma.

Nyáry László rendőrfelügyelő ma délelőtt kün járt a kórházban, hogy kihallgassa a leányt. Állapota azonban olyan súlyos, hogy csak néhány kérdésre tudott válaszolni. Elmondta a leány, hogy annyira szerette az orvost, hogyha csak más nővel beszélni látta, már is szivgörcsöket kapott és ezért állandóan morfiumot szedett. Tovább nem lehetett kihallgatni, mert elvesztette eszméletét. Az orvosok véleménye szerint állapota oly súlyos, hogy az életunt leányt nem lehet megmenteni.

Ma délelőtt Nyáry László rendőrfelügyelő kihallgatta a katonarvost és ez elmondta, hogy évekkal ezelőtt ismerkedett meg Weidmann Vilmaival, aki mérnök leányának adta ki magát és akiről csak később tudta meg, hogy kávéházi felirónó. Ennek ellenére sem szakított vele és hosszabb ideig bizalmas barátságban élt az exaltált természetű leánnyal, aki tegnap a kilencedik öngyilkossági kísérletet követte el. Weidman Vilma többször ivott mérget egyszer az ereit vágta fel, egyszer pedig revolverrel lőtt magára. Elmondta még az orvos, hogy ismeretségük kezdete óta állandóan táncogatta a leányt és amikor szakított vele, kijelentette, hogy továbbra is támogatni fogja és csakugyan állandóan küldött is neki pénzt, de az ismeretséget nem akarta többé felajtani.

OLVASSA NAPONTA

az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60. vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben.

Pincéernő nem viselhet gyűrűt.

(Rejtelmek a nagy vendéglők konyháiból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány nappal ezelőtt megírta az Aradi Közlöny, hogy a budapesti éttermi és kávéházi kiszolgáló személyzet a béremelés ügyében erősebb lépésekre határozta el magát a kávé-sokkal és vendéglősökkel szemben. Legutóbbi összeövetelükön nemcsak éles hangokat hallattak szükkeblű gazdáikról, de egyik szó-nuk azt is kijelentette, hogy szükség esetén le fogják leplezni azokat az eljárásokat, melyeket a kávé-s és vendéglős urak a publikum kárára elkövetnek.

Amit a budapesti pincérek csak terveztek, azt bécsi kollégáik már meg is valósították. Tegnap este a bécsi pincéregyesület hivatalos ülést tartott, melyen a legmegdöbbentőbb beszédek hangzottak el a nyereszkes és uszórászkodó vendéglősökről. Az egyesület titkára, Arthold Felix kijelentette, hogy a bécsi elsőrendű restauratók és caffèk személyzete nem hajlandó már tovább nézni a publikum kizsákmányolását, mert a háborus élelmézesen milliókat szerzett nagy hotelek vendéglősei és kávé-sai nemcsak a publikumot zsarolják ki, hanem saját személyzetüket is. Arra való hivatkozással, hogy nincs megfelelő számú pincér, gyermekeket alkalmaznak, akikkel aztán kényük-kedvük szerint bánnak el. A bécsi Rathhauskellernek hatvan pincére közül negyven pikkoló és borfiu. S ilyen az arány a többi elsőrangú helyeken is. A pontosan kiszabott kenyéradagokat a vendéglősök nem szolgáltatják ki a személyzetnek. A gyermek-pincérek kenyéradagjait megkisebbitik, sőt megtörtént, hogy egyik előkelő lokalitásban a pincérfiuk négy napig egy harapás kenyeret sem kaptak. A publikum nem is sejt, hogy mi lesz ezekből a megmaradt kenyéradagokból? Pedig ezeket a publikum eszi meg, még pedig májas kolbász, vagy gombóc alakjában. A meggazdagodott vendéglősök nem restelnek elkérni egy-egy sültért 6—15 koronát s mese-szerű árakat követelnek egy-egy puszta szem-mel alig látható burgonyasalátáért, téstáért vagy más mellékételért. Bünösök vagyunk — fejezte be beszédét a titkár — hogy eddig hallgattunk ezekről, de amig reméltük, hogy gondosan és emberek módjára fognak velünk bánni a vendéglősök és kávé-sok, saját érdekünk tiltotta meg, hogy ezekről hosszabban és a nyilvánosságnak beszéljünk. Most azonban midőn látjuk, hogy gazdáink nemcsak a publikumot, hanem minket is le akarnak nyuzni, kötelességünk a nyilvánosság figyelmét felhívni azokra az erőszakoskodásokra, amelyeket a „főnök” urak alkalmazottaikkal szemben megengednek.

Csattanóul talán idefűggeszthetjük azt a különös rendelkezést, amelyet tegnap délelőtt adott kiszolgáló személyzetének az aradi nagy kávéház tulajdonosa.

— A mai naptól fogva — szolt a kiszolgáló leányokhoz — egyiküknek sem engedem meg, hogy gyűrűket, vagy más ékszerféléit viseljenek. Azonnal huzzák le a kezükről az ékszereket, mert különben nem engedem, hogy a vendégeket kiszolgálják.

A leányok nem szívesen teljesítették a parancsot, sőt ellene is szegültek annak. Egyik vonakodva engedelmességet ugyan, de egy másik harciasan szembeszállt a kávé-s ur biz-zar kivánságával:

— Mi jögon kívánja a főnök ur, hogy ékszereinktől megváljunk?

— Mert a rendőrfőkapitány ur megparancsolta, hogy a kávéházban kiszolgáló nőknek nem szabad ékszert viselni.

Természetesen a pincéernők nem hitték el a naiv mesét, de azért a sovány kenyér miatt mégis csak engedniök kellett a tulajdonos rendelkezésének s délután már ékszerek nélkül szolgálták ki a vendégeket. Jegygyűrűiket azonban nem tették le s most mindegyik leány, még az is, akinek eddig nem volt, jegygyűrűt visel az ujján.

Sikerés német rajtaütések.

Berlin, december 14. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér. Rupprecht trónörökös hadserege: Flandriában csak néhány szakaszon volt élénk a tüzérségi tevékenység. Bullecourtól keletre az angolok megkísérelték, hogy visszafoglalják az elveszett árkokat. Véres veszteségek mellett visszaverték őket. Itt mint Provilletól délre végrehajtott előretörésünk alkalmával foglyok maradtak kezünkön. St. Quentin-től délre heves aknatüzzel rajtaütöttünk az ellenségen. Jelentékeny károkat okoztunk.

A német trónörökös hadserege: Craonnetól északkeletre egy német felderítő előretörés foglyokat eredményezett.

Albrecht württembergi herceg hadserege: St. Michieltől északra, Manentól északra és keletre, valamint a Hartmannsweillerskopfon a franciák fokozott tüzevékenységet fejtettek ki. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

MŰVÉSZET.

* Színházi műsor. Szombat: Délután A nagymama. Este: Leányvásár.

* Új színház a fővárosban. A főváros közoktatásügyi bizottsága hozzájárult Bárdos Arturnak, a Modern Színpad igazgatójának ahhoz a kéréséhez, hogy a törvényhatóság neki színháznyitási engedélyt adjon belvárosi színházrészére.

* Felmáryi hangversenye. Budapestről jelentik: Felmáryi Emil ma befejezte hatalmas vállalkozását, hogy három hangversenyen végigjátssza Bach minden hegedű- és hegedűzongora szonátáját. Előadása ma is előkelő tartalmas, komoly volt, mint előbbi estéin, hangulata azonban jobb, mint a minap és így játékanak hatása is nagyobb, mint a multkor.

* A színházi iroda hírei. Ifjúsági és népies előadás. Szombat d. u. 3 és fél órakor Csiky Gergely kitűnő színjátéka, A nagymama kerül előadásra elsőrangú szereposztásban. Leányvásár. Martos és Jakobi hosszú idő óta pihentetett nagyszabásu operettét eleveníti fel szombaton este a társulat. Az utóbbi évek zeneirodalmában elsőhelyen áll A leányvásár, melynek lüktető pompás zenéjét mindenkor gyönyörűséggel élvezte a közönség. A vezető főszereplők Horváth Mici, Sz. Rontai Boriska, Barics Győző, Benkőné, Várnai Polgár Sándor stb. Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadást tart a társulat. Délután A márvány menyasszony, este A leányvásár operettet ismétli meg a társulat. A szerető. Bródy Sándor szenzációs újdonsága hétfőn kerül színre sorozatos előadásokban.

Negyvenegy millió a hetedik hadikölcsön.

(Száznyolevánhét millió az összes jegyzés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Csak a közeli béke reménye ösztönözhette a magyar társadalmat arra az impozáns erőfeszítésre, amelyet a ma zárult hetedik hadikölcsönrel mutatott meg. *Negyven milliónál* többet jegyeztek csak Aradon erre a kölcsönre, a mellyel a végső győzelemhez és így a békéhez akarjuk segíteni dicsőséges hadseregünket.

Tehát megállapíthatjuk, hogy a magyar társadalom ezuttal is következetes maradt ahhoz a hazafias és lelkes magatartásához, melyet ennek a rettenetes háborúnak egész folyása alatt tanúsított. A legújabb állami kibocsátást is azzal az erős eltökéltséggel fogadta, hogy diadalra viszi s eltökélésével olyan általánossá tette a közérdeklődést, hogy nem volt réteg és nem volt távolság széles e hazában, mely a hazafias mozgalomra visszhangot ne adott volna. Miként egyebekben, persze itt is az elért siker mértéke a lényeg. De jövőre szóló jelentősége folytán megbecsülhetetlen siker már az is, hogy a magyar nemzet annyi megpróbáltatás ellenére még mindig fáradhatatlan készséggel tette magáévé a hatodik hadikölcsön ügyét. Ezzel ismét bizonyosságát szolgáltatta a benne rejlő nemzeti öserőnek, mely a ránehezülő viszontagságok nyomása alatt csak egyre szívósabbá kovácsolódik.

Lehetetlen meghatottság nélkül szólni arról a kiapadhatatlan buzgóságról, melyet a magyar sajtó ezuttal is kifejtett. Küzködött technikai nehézségekkel, legfőképpen papirhiánnyal, a szenzációk is épen ez idő alatt valósággal szakadtak reá. Mindezekben isten a megmondhatója, hogy miként verekedte magát keresztül különösen a sajtó vidéki, anyagiakban bizony szűkösen ellátott része. Mégse jelent meg soha anélkül, hogy buzdítását elsősorban ne ennek a fontos nemzeti érdeknek szentelte volna. Az apró milliók megmozdulásában ennek a résznek különösen nagy az érdeme. Hisz, hogy halásan emlékezzünk meg róla.

Aradon, ahol épúgy, mint az előző hat hadikölcsönrel, most is a legnagyobb lelkesedéssel és buzgalommal folyt az agitáció a kölcsön sikere érdekében, a pénzügyi intézetek munkája a legszebb eredményre vezetett. Arad nagy pénzintézetei és egész pénzpiaca ismételt bizonyosságát adta annak a szilárdságnak, valósággal kimeríthetetlen erőnek, amit valamennyi hadikölcsön jegyzésénél tanúsított. A hetedik hadikölcsön jegyzései tehát Aradon kiváló eredménnyel végződtek. **Negyven millió 957 ezer korona az eddig lezárt jegyzések eredménye.** Aradon összesen a hét hadikölcsönre **száznyolevánhét millió** koronát jegyeztek. Ennek a száznyolevánhét millió koronának a jelentősége még csak növekedik akkor, ha végiggondolunk a hét hadikölcsönről nyilvánosságra került jegyzéskimutatásokat, amelyekben igen tekintélyes és nagyon nagy vagyonu mánás és nagy birtokos családok nevei egyáltalán nem, vagy csak aránytalanul kis összegek mellett fordultak elő, ami röviden szólva azt jelenti, hogy sok és nagy összegekre rugó aradi, aradmegyei tőke nem vett részt a hadikölcsön jegyzésekben, ahogy azt a nemzeti ügy elvárhatta volna.

A hét hadikölcsön részletes eredményei Aradon a következők:

A mai jegyzések:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál a hadikölcsönjegyzés kielégítő módon folyt a jegyzés második időszakában is és a legutóbbi napokban következő nagyobb jegyzések történtek: Az intézet saját jegyzése 500.000, Stanek Kálmán 200.000, Monory János 140.000, Polgár Árpád 100.000, Heiszler Emil 100.000, Pálffy József 80.000, Dr. Kálmán Ferenc 60.000, Lukács

Antal 50.000, Dr. Kiss Sámuel 40.000, özv. Budits Jánosné 32.000, Sebők István, Pankota 25.000, Marossy Lajos, Szemlak 20.000, Polkák Lajos 20.000, Dr. Farkas Mihály 20.000, Aradi minorita rendház 20.000, Grosz József, Lippa (újabb jegyzés) 20.000, Székely Károly 10.000, Schönbrunn Kálmán, Kisiratos 10.000, Löwy Márkus, Apatelek 10.000, Lusztig Armin 10.000, Lusztig Andor 10.000, Szepesy Mór 10.000, Berkes Zsigmond, Zarand 7000, Dr. Jampoler Józsefné, Előpatakfürdő 6500, Grosz Pál, Pankota 5000, Bachruch Bernát és neje, Székudvar 5000, Heiszler József, Szentés 5000, Steiner Ferencné 5000, Bienenstock Jakab, Borossébes 5000, Heller Mór 5000, Altmann Ignác 5000, Roti Testvérek 5000, Meistrovich János 4800, Friedmann Sámuel, Nagyhalmagy 4000, Riegler József, Szurdok 2000, Halász Antal, Seelend 2000, Török István, Világos 2000, Susa Antal 2000, Lukács Emil 1200, Németh János 1200 korona. A jegyzések végösszege, tekintettel azor körülményre, hogy még a vidéki jegyzések a legnagyobb részben nem érkeztek be, pontosan nem állapítható meg, de a 10.000.000 koronát már eddig is felülmulják, s ily módon az intézetnél az eddigi hét hadikölcsönre teljesített jegyzések összege cca 55.000.000 korona.

Az Aradi ipar- és népbanknál mai jegyzések: Autonóm kath. kör 2500, Soborsjai Takarékpénztár 47.800, Marospetresi jegyzések 13.100, Körösbánya és vidéke takarékpénztár 7250, egyéb jegyzések 148.050 korona. Összes eddigi jegyzés 8.085.000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma is élénken folytak a jegyzések. A mai napon 1.211.500 koronát, eddig összesen 7.034.500 koronát jegyeztek.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál: Aradi izr. hitközség árvaház alap 115.000, Dobos Márton 50.000, Schiller Mór 50.000, báró Daniél Tiborné 50.000, Kráilitz Gyula 42.000, Bing Hugó 40.000, Wallner Márton 40.000, Singer Borbála 30.000, Dr. Éles Géza 30.000, Seidner Dezső 30.000, Bischitz Ádám 30.000, Geller István 25.000, Koch András 25.000, Hanusz Mihály 20.000, Szkalla Ferenc 20.000, Dr. Seidner Frigyes 15.000, Sárosi Alajos 15.000, Kuttu Gyuláné 12.000, Wolff Béla 11.000, Wolff Zsigmond 11.000, Sárán Emil 10.000, Frick József 10.000, Révész és Havas 10.000, özv. Vikol Lipótné 10.000, Popovitsné V. Anna 10.000, Szirb Trailla 10.000, Dr. Auszterweil László 10.000, Kaufmann Béla 10.000, Vikol Gergely 10.000, Greiner Kálmán 10.000, Baur Lajos 10.000, Lustig Armin 10.000, Mesterházy Ádám 10.000, Frisenhafn Mihály 10.000, Scherer András 7000, Jäger György 5000, Stepán Onuc 5000, Gruber Hugó 5000, Babó Lajos 5000, özv. Ecseky Flóriánné 3000 korona. Összes jegyzés eddig 9.500.000 koronán felül emelkedett.

Az Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaságnál nagyobb jegyzések: Millig József és neje 41.000, T. A. 20.000, N. N. 15.000, Witauschek Lajosné 15.000, Dr. Földes Béla 10.000, Dragán János 10.000, Leitinger Mihály 10.000, Kollati Juliana 8000, Nagy Róza 5000, Nagy Lajos 5000, Jerger József 5000, Dr. Boros Béla 5000, Burza Simon 5000, Wittmann Antal 5000, Wittmann György 5000, S. J. 5000, Világ Géza 4000, Dica Miklós 3000, Ursz Pászka 4000, Bulboka Togyer 4000, Schäffer József 4000, Unterwiger János 2000, Krüts Ádám 1000, Kun László 1000, Kun István 500, Kun Károly 500 korona. Összes jegyzés 1.357.500 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál a mai jegyzések között vannak: Aradi női felső kereskedelmi iskola segítő egyesülete 10.000, Dr. Sugár Jenő 10.000, Epstein Simon 5000, Első Aradi Betegsegélyző Egylet 5000, Zsiross András Medgyesegyháza 3000, Barabás István Medgyesegyháza 1000, Aradi Polgári leányiskola Simon Karolin Alapítványa 1000, Kilényi és Strasser 600, Gyulai r. k. főgimnázium növendékei 78000 korona. Az eddigi jegyzések összege 1.116.200 korona.

Az Aradi Közgazdasági Banknál a jegyzés végösszege 853000 korona.

A Viktoria Takarékpénztárnál az eddigi jegyzés összege 900.000 korona.

A bankok a jegyzéseknél.

A hét jegyzésből az aradi pénzügyi intézetek a következőképp vették ki részüket:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál: az első hadikölcsönre 4.713.000, a másodikra 3.303.200, a harmadikra 11.522.750, a negyedikre 11.475.800, koronát, az ötödikre 6.618.000, a hatodik kölcsönre 4.300.000 koronát jegyeztek. A hét kölcsönre tehát 55.000.000 koronát jegyeztek.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál:

az első hadikölcsönre 1.136.150, a másodikra 784.750, a harmadikra 2.234.100, a negyedikre 1.843.300 koronát, az ötödikre 1.192.500, a hatodik kölcsönre 1.200.000 koronát jegyeztek. A hét hadikölcsönre tehát 16.476.100 koronát jegyeztek.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál:

az első hadikölcsönre 4.750.000, a másodikra 4.500.000, a harmadikra 10.800.000, a negyedikre 7.750.000 koronát, az ötödikre 7.100.000, a hatodikra 6.000.000 koronát jegyeztek. A hét hadikölcsönre tehát 50.600.000 koronát jegyeztek.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál:

az első hadikölcsönre 3.132.300, a másodikra 2.606.450, a harmadikra 4.500.000, a negyedikre 6.000.000 koronát, az ötödikre 5.483.000, a hatodikra 7.235.350 koronát jegyeztek. A hét kölcsönre tehát 35.991.950 koronát jegyeztek.

Az Aradi Központi Takaréknál:

az első hadikölcsönre 326.450, a másodikra 384.300, a harmadikra 900.700, a negyedikre 1.060.350 koronát, az ötödikre 706.200, a hatodik kölcsönre 1.057.400 koronát jegyeztek. A hét kölcsönre tehát 5.792.700 koronát jegyeztek.

Az Aradi Polgári Takaréknál:

az első hadikölcsönre 1.306.000, a másodikra 1.350.000, a harmadikra 1.813.000, a negyedikre 1.663.400 koronát, az ötödikre 1.693.050, a hatodik kölcsönre 1.725.000 koronát jegyeztek. A hét kölcsönre tehát 11.861.950 koronát jegyeztek.

A Viktoria Takaréknál:

az első hadikölcsönre 871.900, a másodikra 750.000, a harmadikra 1.168.250, a negyedikre 951.950 koronát, az ötödikre 1.218.900, a hatodik kölcsönre 900.000 koronát jegyeztek. A hét kölcsönre tehát 6.742.100 koronát jegyeztek.

Az Aradi Általános Takaréknál:

az első hadikölcsönre 160.000, a másodikra 282.000, a harmadikra 415.900, a negyedikre 661.000 koronát, az ötödikre 1.096.650, a hatodik kölcsönre 927.950 koronát jegyeztek. A hét kölcsönre tehát 4.659.770 koronát jegyeztek.

Meghosszabbították a jegyzés idejét.

Bár a hadikölcsönjegyzések eddigi összege jóval felülmúlja az előző hadikölcsönök bármelyikét, a pénzügyi kormány a bankok kérésére jónak látta a jegyzésre szánt időnek két héttel való meghosszabbítását. Erre a rendelkezésre okot nemcsak az szolgáltatott, hogy a frontról és a vidékről hatalmas jegyzett összegek nem érkeztek még be, hanem az is, hogy az utolsó erőfeszítésnél, amelyet most kell tennünk, s amelynél tulajdonképpen a hadikölcsönre legnagyobb szükség van, em lehet olyan hatalmas összeget jegyezni, amire azt mondhatnók, hogy ez már elegendő. Két héttel tovább, az egész év végéig lehet még jelentkezni a hadikölcsönjegyzésre s mi is felszólítjuk azokat, akik eddig nem teljesítették kötelességüket önmaguk és a haza iránt, hogy járuljanak hozzá a jegyzéshez, azokat pedig, akik a hetedik hadikölcsönre már bocsájtottak egy bizonyos összeget az állam rendelkezésére, hogy egészítsék ki ezt újabb jegyzésükkel. Ismételjük: nemcsak hazafias dolgot cselekszik, de a maga javát is szolgálja mindenki, aki hadikölcsönt jegyez.

HIREK.

Magyarországon nem lehet aranyat gyűjteni.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: A magyar képviselőház szerdai ülésén *Wekerle* Sándor miniszterelnök a valuta megjavításáról szólva, megemlékezett arról a tervről, amely az aranynak az osztrák-magyar bankba való önkéntes beszolgáltatására vonatkozik.

Az akcióról *Schmidt*, az osztrák-magyar bank vezértitkára érdekesen nyilatkozott. A többek között a következőket mondotta: már két évvel ezelőtt felvetettük az arany és ékszer gyűjtésének kérdését és akkor ennek megszervezésére sietve haza rendelték a frontról egy erre kiválóan alkalmas szakembert. Rövidesen ki is volt az egész tervezet dolgozva, melyet benyújtottunk a pénzügyminiszteriumba. Még ma is ott hever az akta. Közben Németország ezt az akciót mintaszerűen megszervezte és az eredmény 50 millió márkánál több értékű arany beszolgáltatása volt.

Arra a kérdésre, hogy a mi lakosságunknak sok aranya van, ez a tapasztalat nem mindenképpen felel meg, sőt nem is azoknál van, akinél gondolnák, a nép nem igen rendelkezik kellő arannyal. A gyűjtésnek akkor volna jelentékeny eredménye, ha az arisztokrácia és főpapság serényebben venne részt benne. Am a vonatkozó értékek kivételét illeti, e téren igen élénk magánkereskedelmet lehet tapasztalni. Az északi valuta magas árszintjének következtében napról-napra több százezer érték vásárlás történik, főleg Dán- és Svédországban.

Ismét beigazolást nyer a régi tapasztalat, hogy a belföldi valuta rosszabbodása elősegíti a kiviteli üzletet, még pedig nagy mértékben. Az önkéntes arany beszolgáltatás keresztülvitelére a mai körülmények között alig lehet komolyan gondolni.

A pénzügyminiszter bizonyára pártolja az eszmét, de úgy látszik nincs rendelkezésére megfelelő erő, hogy a gyűjtőakció nagyszabású tervét megvalósítsa.

— **A király a külügyminiszternél.** Bécsből jelentik: A király ma délelőtt Badenbe utazott. Délután visszatért Bécsbe, ahol másfél óra látogatást tett Cernin grófnál. Délután Laxenburgba tért vissza és ott Seidler gróf osztrák miniszterelnököt kihallgatáson fogadta.

— **Wekerle Sándor mandátuma.** Miskolcraól jelentik: A déli kerület polgársága tegnapi esti jelölő gyűlésén pártkülönbség nélkül elhatározta, hogy a mandátumot *Wekerle* Sándor miniszterelnöknek, most már formálisan is felajánlja. Azok a választók, akik *Vidics* János vasutas jelölése mellett foglaltak állást, elhatározták, hogy *Wekerle*vel szemben senkit sem támogatnak.

— **Wekerle Sándor a külügyminiszternél.** Bécsből jelentik: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délután meglátogatta Cernin Ottokár gróf külügyminisztert.

— **A főispán Budapesten.** *Barabás* Béla dr. főispán ma délután néhány napi tartózkodásra Budapestre utazott, ahol a város több fontos ügyében fog eljárni illetékes helyeken.

— **Kitüntetés hádiszolgálatért.** A király *Ósze György* aradvármegyei csermői illetőségű polgári kalauznak, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül a bronz vitézségi érmet, és *Kämpf* Bálint aradme gyei szentmártoni illetőségű polgári kalauznak az ellenséggel szemben teljesített különösen kötelességű szolgálata elismerésül a vas érdem keresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

— **Németek tengeri győzelme.** Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: E hó 12-én az Anglia keleti partján a kereskedelmi forgalom ellen intézett támadással egyidejűleg a Kolbe (János) alkaptány vezetése alatt álló könnyű haderő újlag megtámadta a Bergene Shetland közti kísérő hajókkal biztosított forgalmat. Egy kísérő osztagot, amely hat gőzösből állott, nyolcezer brutto tonna-tartalommal, köztük egy felfegyverzett angol gőzöst, valamint egy angol *Patridge* nevű rombolót és négy felfegyverzett őrhajót a küzdelemben megsemmisítettünk. A *Pellew* nevű angol romboló megsérületlen elmene-kült, haderőnk veszteség nélkül nagyobb számu fogollyal, köztük négy tisztel tért vissza. Tengerészeti vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Panamák.)

A francia nacionalisták, a háboru tébolyodott fantaszta, akik a további tömegmészárlás elvét hirdetik, nemes vadat vettek üzőbe: *Joseph Caillaux* volt minisztert szeretnék leteríteni, mert állítólag békét hozó szándékai vannak. A hazaárulás vádját sűtik nyílt homlokára és feszít meg-et kiáltanak. A tulinomult kulturájú, tisztán látó francia politikus eddig nyugodtan tűrte a hazug és koholt híreket, nem törődött az alattomos inszimiációkkal, miglen most kirobban és bátran kijelenti: nincs tovább! Mostanáig nem fordítottam pimasz rágalmaikkal, nem vettem figyelembe büzhödt szitkaitokat, mikkel elhalmoztatok — mondja *Caillaux* — de ezentul nem tűröm, hogy igaztalanul bántssatok. *Caillaux* lerántja a leplet és rámutat, hogy honnan fu a szél és melyek azok a rugók, amik az ellene mesterségesen támasztott vihart egyre erősebben dagasztják. *Lloyd George* és *Clemenceau* fejére száll vissza a vád. A mostani francia miniszterelnök, aki éveken keresztül támadta és kritizálta a kormányt, aki elszánt ellensége volt *Poincaré*-nak, akinek intranzigens magatartása miatt többször meggyűlt a baja a hatalommal, pénzt fogadott el, megvesztegette magát és most a Judás-pénz miatt ordít a háboru folytatása mellett, *Lloyd George* pedig az amerikai munició gyárosoktól kapott obulusokat és részvényeket jegyzett a venki-vállalatokban. Mindezt *Joseph Caillaux* mondja, mindezeket a hazaárulással vádolt egykori miniszter vágja ellenségei arcába. A posványos panama hullámok tehát teljes mértékben puskolják a francia közéletet, míg a frontokon ártatlan emberek élete pusztul és évszázados kulturák tűnnek el a földről. *Lloyd George*, aki annak idején a *Marconi*-botrány büzhödt sarát se tudta magáról levakarni, most az amerikai municiógyárosok lefizetett agenszvé alácsönnyodik. És ezek az emberek támadták *Caillaux* exminisztert, akit a legnemesebb szándék vezet. *Caillaux* ismeri ellenfeleit és éppen ezért szeretnének ártalmatlanná tenni. A támadások azonban kezdenek visszafelé sülni és *Caillaux* mielőtt *Dreifus* sorsára jutna, minden rendelkezésére álló eszközzel védi magát. A háboru negyedik évében kezdődött a panamatánc, amely ki tud' melyik fél kimerülésével fog végződni?

— **Betörők az alispán lakásán.** Tegnapi éjjel *Schill* József alispán *Boros Béni*-tér 9. szám alatt levő lakásába eddig ismeretlen tettesek betörték és 4000 korona értékű fehérneműt loptak el. Az alispán ma reggel feljelentést tett a rendőrségen és elmondta, hogy már több ízben meglopták. Ugyancsak ma reggel *Várkövi* János szijgyártó bejelentette, hogy *Széchenyi*-utcai üzletének kirakatát ismeretlen tettesek kifosztották.

— **Házasság.** *Fülöp* Irma és *Vretscher* Éde tüzérfőhadnagy december 12-én Budapesten házasságot kötöttek.

— **A vasuti munkások tüntető felvonulása.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma délután a máv. különböző műhelyeiből körülbelül 6000 munkás zárt sorokban, teljes rendben felvonult a máv. igazgatóságának *Andrássy*-uti palotája elé és küldöttséggel járult *Tolnay* Kornél máv. elnökgazgató elé, hogy kérjék a tegnapi *Serényi* Béla gróf kereskedelmi miniszternek be-terjesztett és helyzetük javítását célzó kérelmük elintézését. Az elnökgazgató a küldöttség tagjaival tárgyalásokba bocsátkozott. A munkásság ugyancsak küldöttséget menesztett *Hantos* Elemér államtitkárhoz is.

— **Kitüntetések.** A király *Ernyei* Béla tartalékos főhadnagyot és *Drágossy* József tartalékos hadnagyot a 33. gyalogezredben és *Stoja* novits Lajos tartalékos hadnagyot a 12. huszárezredben a legfelsőbb dicséző elismerésben részesítette.

— **Elégett a megtakarított vagyon.** *Lachmann* Teréz varrónő *József* főherceg-ut 19. számú házában levő lakásán ma délután tűz ütött ki. A varrónő délután, amikor hazament, vette észre a tüzet. A tűzoltóság csakhamar megjelent, de munkájára már nem volt szükség, mert csupán a divány égett el, a tűz azután elaludt. A varrónő elpanaszolta a rendőrségen, hogy a diványban rejtette el éveken át összekuporgatott pénzét, hatezer koronát, amely a divánnyal együtt elégett. A tűzvizsgálat megállapította, hogy a kályha esőve rácselt a diványra és egy kipattant szikra okozta a tüzet.

— **Drágább lett a sör.** Az összes kőbányai sörfőzdék hektoliterenként harmincöt koronával emelték a sör árát, ennek megfelelően Aradon is drágább a mai naptól kezdve a hordó és palacksör.

— **Áthelyezett tanítók.** A vallás és közoktatásiügyi miniszter *Nagy* Mária borosjenői és *Janszky* Elemér talpasi állami elemi népiskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

— **A Kulturpalota felügyelő-bizottsága** szombaton délután 5 órakor ülést tart.

— **A „Karácsonyi Vásár”,** melyet a Növédelmi Hivatal „Napközi Otthon”-a javára rendez, városzerte óriási érdeklődés találkozik. A rendezőség, élén Dr. *Baross* Zsigáné urnóval, minden elkövet, hogy a vásár látogatói ne csak válogathassanak a gyönyörű ajándéktárgyakban, hanem kellemesen szórakozzanak is. A szombat délutáni műsor számai: 1. A nyoszolyóány. Monolog. Elmondja *Kriser* Anna. 2. Steier tánc. Lejtik: *Schill* Magda és *Boross* Iván. 3. Költemények. Felolvassa Dr. *Dálnoki-Nagy* Lajos. 4. Magyar tánc. Bemutatja *Vannay* Böske. 5. Dlok. Éneklő *Csák* Anna. zongorán kíséri *Angel* Magda. 6. „Csiri-biri” dalos tréfa. Előadják: *Eckensberger* Olga, *Kálmán* Böske, *Kriser* Anna, *Marossy* Erzsébet és *Magda*, *Radocsányi* Margit, *Schelly* Klára és *Magda*, *Tóth* Mariska. A vásár szombat d. u. 4 órakor nyílik meg, tart vasárnap d. e. 10-től 1-ig, d. u. 4-től 8-ig. Beléptidij 2 korona.

— **Elkobozzák a rejtett fémkészleteket.** A fémátvételi bizottság, amely az uttelepi iskolában működik, holnap délután fejezi be munkáját. A holnapi napon még mindenki beszállíthatja a hadsereg részére szükséges fém-tárgyakat. A beszolgáltatás ellenőrzésére a polgármester egy ellenőrző bizottságot küld ki, amely házról-házra járva fel fogja kutatni az elrejtett fémkészleteket, amelyeket minden ellenszolgáltatás nélkül el fog kobozni.

— **A villamszerelő balesete.** *Kecsovics* Albert 16 éves villamszerelő ma délután *Deák* Ferenc-utca 8. számú ház előtt két méter magas állványon dolgozott. A szerelő elvesztette az egyensúlyt és oly szerencsétlenül zuhant le, hogy mindkét karját eltörte. A rendőrség részéről *Odry* Zoltán ügyeletes rendőrtiszt és *Hecht* Adolf dr. tiszteletbeli főorvos mentek ki a baleset színhelyére és a szerencsétlenül járt villamoszerelőt bérkocsin beszállították a köz-kórházba.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Tárgyalások Brest-Litowskban.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: December 13-án délelőtt és délután Brest-Litovszkban teljes ülések voltak, amelyeken a mindkét részről való fegyverszünet javaslatok egyes pontjai beható tanácskozás tárgyát alkották. A tárgyalás december 14-én délelőtt folytatódott.

Rotterdam. A Morning Post írja Helsingforstból: A finn tartománygyűlés elfogadta a kormány azon javaslatát, hogy Finnország kilép a hadviselők sorából.

Pétervár. A Ruskoje Slovo című lapot a kadett párt Moszkvában megjelenő lapját, mely egész Oroszország legelterjedtebb újságja, betiltották azon állítása miatt, hogy a kormány munkás és paraszt politikája teljesen egyetért a német kormány politikájával. A lap nyomdáját lefoglalták a moszkvai szovjet részére.

London. (Reuter.) Pétervárról Kirilenko azt táviratozta, hogy Csermiszov vonakodott hozzá elmenni Psokba, s ezért elmozdította. Kirilenko hozzáfűzi, hogy a psoki helyőrség a bolsevikiek pártján van. Ő maga csapataival előre nyomult. Hatodik hadsereg biztos jelentése szerint Kaledin Dünaburgban van. Boldogiev tábornok hadtestparancsnokot elmozdították állásától és letartóztatták.

London. (Reuter.) Pétervárról jelentik: Az orosz kormány egy bizottsága táviratozta, hogy a maximálista csapatok megszállták Kamaravkot. *Kaledin rohamcsapatait*

lefejevették és a forradalom tekintélye helyreállott. A fekete-tengeri flotta kongresszusa távirati uton azt követeli, hogy haladéktalanul indítsák utnak az összes fekete-tengeri osztagokat és küldjenek részükre géppuskákat és közli, hogy Kaledin haderőinek páncélos autói megérkeztek Rosztovba.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Egy olasz támadás a Monte Petiké-nél meghiúsult. Néhány száz fogoly maradt kezünkben. A többi fronton nincs ujság.

Fiuméből jelentik: A Raprezentaza ma este Vió Antal podeszta elnöklése alatt ülést tartott, amelyena podeszta bejelentette, hogy mától kezdve a kérvényeket, amelyeket az állam nyelvén nyújtanak be, ne utasítsák vissza, hanem a város tanácsának hivatalos nyelvén intézzék el, és hogy mindazokat a hirdetményeket, amelyek az összeséget érdeklik, fordítsák le és közöljék az állam nyelvén is. A Raprezentaza tagjai bravo kiáltásokkal és tapsal fogadták a bejelentést, mert ezáltal egy oly kívánságot teljesített a fiumei magyarság, melyet 1868, vagyis a provizórikus állapot életbeléptetése óta folyton hangoztatott.

Lugano. A páduai egyetem, mivel a várost veszély fenyegeti, beszüntette előadásait. A szenátus Nizzába költözött és a tanárok különféle egyeteimre távoztak, hogy ott előadásokat tartsanak.

di „Hősök Siremléke” javára Telmányi Emil és Vas Sándor művész urak által rendezett hangverseny alkalmából Vásárhelyi Janka k. 100, Hász Erzsébet k. 50, ailtői Adler Andor k. 50, Dr. Barabás Béla k. 20 fizettek felül. Hálás köszönettel nyugtázza az Aradvárosi vöröskereszt egyesület.

— **A rákospalotai gyilkos nyomában.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A rákospalotai rablógyilkosság ügyében a rendőrség tovább folytatja a nyomozást. A gyanui újabb egy Sütő Lajos nevű napszámosra irányul, aki a környék réme és két éve óta állandó rejtőzésben tartja az embereket.

— **Elfogott zsebtolvajok.** Ma reggel a vasúti állomáson észrevették, hogy két asszony közrefog egy vidéki parasztasszonyt, akinek a zsebéből kilopták a pénztárcát. Figyelmeztették a szolgálót teljejsítő rendőrt, aki el akarta fogni a zsebtolvaj-asszonyokat, de ezek futásnak eredtek. Hosszas hajszá után sikerült mindkettőt elfogni és felkísérni a városházára, ahol örvendtek a jó fogásnak, mert régen keresett zsebtolvaj mindkettő. Az egyik Nagy Lászlóné, a másik Nagy Mária notórius zsebtolvajok, akik rémei voltak a vasúti állomásnak. A rendőrség most kutatja, hogy milyen lopásokat követtek el.

— **Üngyilkosság.** Ma este 9 órakor Róth Erzsébet, a Hajó-utca egyik mulatójának alkalmazottja üngyilkossági szándékból szublimátoldatot ivott. Odry Zoltán ügyeletes rendőrtiszt és Hecht Adolf dr. tiszteletbeli főorvos az eszméletlen állapotban levő leányt a mentőkkel beszállította a kózkórházba. A leány tettének oka: szerelmi bánat.

— **Karácsonyfadiszek Kerpelnél.**
— **A legújabb lakbérrendelet** kapható Pichler papirkereskedésében (Bohus-palota.)
— **Könyvtárakat, festményeket és bélyeggyűjteményeket jó árban vesz Kerpel.**
— **Képeskönyvek Kerpelnél.**

Ribics Anna és Regyis Julia.

(Fegyházvirágok a bíróság előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma folytatta az aradi törvényszék Nagy József táblabíró elnöklésével Ribics Anna és Regyis Julia veszedelmes tolvajnok bűnügyének tárgyalását. Az elszánt gonosztevők, akik végig lopták az egész vármegyét és akik minden fiatalságuk dacára már megfordultak az ország nagyobb börtöneiben, megtörve ültek a vádlottak padján. Ribics Anna közömbösen hallgatja az ügyész által felsorolt bűnlajstromot. Egymásután bizonyítják rá a legkülönfélébb büncselekményeket; felsorolják, hogy hol mit és mennyit loptott, mikor működött együtt Regyis Juliával, hogyan értékesítette a különféle tárgyakat. Mellette ül a szuronyos börtönőr, de ezzel nem törődik. Annának már egy kieszt minden mindegy, nem első eset ez, nála a prémiér régen volt és most már meglepetés nem érheti. Annán meglátszik a börtön tisztaság. Igen rendes, mikor az elnök kérdései után leül, qvatosan felhajtja szép és értékes perziánert utánzatu télikabátját, kötényét szeretettel végigsimítja és pepita selyem fejkendőjén is igazit. Általában Anna igen jól néz ki, nem ijed meg semmitől, a börtönőrré, ha az lassan figyelmezteti, szigoruan ránéz, szinte leinti tekintetével. Mig a különféle fermaságok elintézése tart, addig Anna az ablakon keresztül a méltóság teljesen hömpölygő Marost nézi, a messzibe vivő havas táját, a lombán röpülő varjakat és hallgatja, amint a csunya, erős madarak mondják kár... kár... Tegnap még Ribis Anna dühös volt, határozottan beszélt, tudott szemérmetlen bátorsággal tiltakozni és tagadni, tudott egy-egy hazug állítása mellett kitartani, mára azonban lecsöndesült. A bizonyítási eljárás folyamán az adatok ellene szóltak, az elnök a legtöbb tanuval szembesítette és Anna kimerült és összetört.

A nagyarányu. bűnügy másik hősnője: Regyis Julia nem olyan cinikus és konok, mint társnője, Juliának még vannak könyvei, még tud pirulni és beismerő vallomásában van őszinteség. Több ezer korona értékű különféle tárgyakat loptak össze ketten. Második napja tart a bizonyítási eljárás, mely a legnagyobb részletességgel ment végbe. A károsultak és a tanuk tömegesen jelentek meg a tárgyaláson, akik valamennyien terhelő vallomást tettek a bűnösök ellen. Ott volt a tárgyalóteremben kitergetve a sok ruhanemű; osomagok heverték szana-szét, kendők, ingek, cipők, szoknyák, szövetek, zsebkendők, szobátárgyak halomra hányva mindenütt. A károsultak mind ráismeretek saját holmiaikra. A bizonyítási eljárás során beigazolást nyert, hogy a márianosztrai börtön lakó: Ribis Anna lelkét sokkal több büncselekmény terheli, mint büntársát, aki szintén a lopások és betörések egész sorozatát követte el. Regyis Julia egyébként három ízben szökött meg a különféle börtönökből és négy jogerős ítéletnek még nem tett eleget. Kitudódott Regyisről az is, hogy más-más vidékeken álnévek alatt szerepelt és álnéven ítélték el.

A tanukihallgatások után a vádbeszédre került a sor. Tompa Gyula dr. királyi ügyész figyelemre méltó, szép beszédben mutatott rá a tolvajnok bűnösségére, akik megrögzött gonosztevők és akik nem javultak meg az eddigi büntetések dacára sem. Kérte a vádlottak súlyos és példás elítélését. Az ügyvédek védőbeszédei után a bíróság tanácskozássra vonult vissza. Az ítéletet szombaton reggel hirdetik ki.

— **Adományok.** A Növédelmi Hivatalba következő adományok érkeztek: Goldschmidt Sándorné 50 K., Purgly Emilné 50 K., Dr. Boros Béláné 20 K., Vásárhelyi Janka 20 drb. ruhanemű, 13 drb. fehernemű, Katrovits Jakab 5 kg. bab. A karácsonyi vásárra Barra Margit 8 drb., Jakabffy Margit 2 üveg bor és élelem, Berseny Béla 5 ü. bor, 4 drb. disztárgy, Kintzig Jánosné 7 drb., Dr. Lesskó Sándorné 1 drb., Ivaskuné 80 drb., Csermák Lola 5 drb., Király Dezsőné 36 drb., Domány János 12 ü. bor, Hehs Béláné 3 drb., és élelem, Pichler Ilonka 2 drb., Vinetr Adolf 5 ü. bor, Kintzig Gézáné 4 ü. bor és 2 ü. befőtt, 8 drb. disztárgy, Dr. Simó Károlyné 4 drb., Bing Ede 10 ü. bor, Dományi József 12 ü. bor, Jegessy Károlyné 7 drb., özv. Jakabffy Zoltánné élelem, Dr. Tisch Mórné 3 drb., özv. Kristyóry Jánosné 5 drb., Wadovszky Gusztávné 17 drb., Dózsa Dezsőné 6 drb., Eissen Annuska 3 drb., Hónig Toncsi 8 drb., Ransburg Sándorné 10 ü. bor, Lövy Márkus (Apatelek) 20 ü. bor, Winkler Józsefné 8 drb., özv. Rónay Lajosné 1 drb., Csurga yllona 9 drb., Resch Ferenc altábornagy 6 drb. fenyőfa, özv. Boros Bérniné 6 drb. fenyőfa, özv. Végh Aurélné 3 fenyőfa. Mindezen nemesszivü adakozóknak hálás köszönetet mond a Hivatal nevében Baross Boris ügyv. alelnök. *Adományok az aradvárosi vöröskereszt javára:* Weisz Lajos k. 5, Csóthy Nándorné k. 10, Szikler Istváné k. 50, Schlesinger Farkasné k. 50, Simandán György k. 50 adományoztak. Dr. Fábry Sándor ravatalára szánt koszorúmegváltás címén gróf Porcia Lajos és neje k. 30, özv. May Jánosné ravatalára szánt koszorú megváltás címén Krausz Lipót és neje k. 50, Dr. Werner Miksa k. 50, Vámos Imréné k. 50, adományoztak. Király Dezsőné k. 30, Limbeck Győző k. 10, „Az aradi középiskolák protestáns ifjuságának szabad egyesülése” k. 50 küldtek a katonák karácsonyára. Mindezen adományokért hálás köszönetet mondanak Vásárhelyi Janka elnökő és Hász Erzsébet alelnökő. Felülfizetések: az ara

Bolsevikiek és Romanovok egyesülése. Elkerülhetetlen a polgárháboru. — Megverték Kaledint.

Reggel 3 órákor érkezett telefon jelentés.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik Hágából: A Daily News tudósítója jelenti Pétervárról: Kedden az alkotmányozó gyűlés 40 kadett-párti tagjai a Tauriai palotában összeült és elhatározta, hogy nem érintkezik a bolsevikiek népbiztosával. Az ülésen a moszkvai és pétervári polgármesterek elnököltek. Tiltakoztak a pétervári kadett-vezérek letartóztatása ellen és elhatározták, hogy nem kívánják a letartóztatottak szabadonbocsátását, mert ezzel elismerik a bolsevikiek uralmát, de kinyilatkoztatják, hogy a letartóztatás ellenére a kadett-vezéreket szabadoknak tekintik. Egy bizottságot küldtek ki, amely proklamációt fog intézni a néphez. Egy másik bizottságot is alakítottak, amelynek az a feladata, hogy az alkotmányozó gyűlés belső ügyeit intézze.

A gyűlés alatt megjelent egy bolsevik kormánybiztos, aki kijelentette, hogy csak az ő jelenlétében tárgyalhatnak. Miután ennek ellenfelegültek, katonákat hívatott, hogy a gyűlést feloszlassa. A katonák vonakodtak eltávolítani a gyűlés tagjait, kik folytatták tanácskozásukat. Az egyik kadett-vezér beszédet mondott, amelyben azt követelte, hogy az alkotmányozó gyűlés vegye kezébe a hatalmat, az ő joga legyen a békét megkötni és a földet felosztani.

A palota előtt százezrekre menő néptömeg gyűlt össze. Többen beszéltek és a nép támogatását kérték. Egy lett katonai küldötség is megjelent, amelynek tisztje nagy lelkesedést keltve beszélt. A katonákat a bolsevikiek küldték ki, mert azt hitték, hogy megbízhatók. A tiszt arra kérte a tömeget, hogy védje meg az alkotmányozó gyűlést. A nap egyébként nyugodtan telt el.

Budapest. A Pester Lloydnak jelenti Hágából: A Daily Telegraph jelenti Pétervárról: A bolsevikiek magatartása az alkotmányozó gyűlés több képviselőjével szemben megváltozott. Trockij kijelentette, hogy a kadetek letartóztatása azért történt, hogy a nép meg ne lincselje őket. Különös hírek terjedtek el arról, hogy

a bolsevikiek és a Romanovpárt között az egyetértés megtörtént.

Jellemző a hangulatra, hogy Alexandrovics Pál nagyherceget, aki a napokban a kormánypalotában látogatást tett, Lenin és a bolsevik vezérek barátságosan fogadták. Hír szerint több bolsevik, sőt az egyik vezér, Kamenev is, az alkotmányos monarchia helyreállítását követeli.

A Pester Lloydnak jelenti Hágából: A Daily Cronicle közli pétervári tudósítás alapján: Péterváron általánosan lázadást várnak a bolsevikiek uralma ellen. A polgárháboru nem hogy elnyomható, de elkerülhetetlen tényé vált. A bolsevikiek kizárják az alkotmányozó gyűléstől a kadett-pártiakat. A bolsevikiek remélik, hogy az alkotmányozó gyűlés támogatását megnyerik a békekötés részére. A Romanovpárt és a bolsevikiek egyesülése a legközelebbi időben várható.

A Pester Lloydnak jelenti Hágából: Londoni lapok írják 13-ikáról: Az orosz alkotmányozó gyűlés megnyitó napja nyugodtan folyt le. dacára annak, hogy az ülést nagy izgalom előzte meg. Összeütközés sehol sem történt. A Tauria-palota előtt kisebb dulakodás támadt, melynek egy a tömegbe keveredő gyermek áldozatul esett. A gyűlésnek nyugodt lefolyása a bolsevik-kormánynak köszönhető, melynek politikája arra irányul, hogy Oroszországban rendet és konszolidált helyzetet teremtsen és hogy az ülésen történő dolgokat, melyeket a kadettek csinálnak, ignorálja. Ha a bolsevik képviselők résztvettek volna a gyűlésen, akkor biztosan komolyabb szóváltásokra és összetűzésekre került volna a sor, sőt a véres verekedések se lettek volna elkerülhetők. A bolsevikiek azonban nem vegyültek a tüntetők közé. A kormány a vörös gárdának is meztelentette azt, hogy a katonák az utcákon mutatkozzanak.

Pétervár. (Hivatalos.) A vörösgárda osztagai — frontcsapatok — megverték Kaledin csapatait. Kaledin elmenekült, csapatai kiürítették Kalugot, osztagaik megszállták a várost. A fekete-tengeri flotta a munkás és paraszt kormány mellett foglalt állást, torpedó naszádokat küldött a Don mellé.

Amsterdam. (Reuter.) A kozák és maximalista csapatok a Tauriai-palota szomszédságában 8000 embert helyeztek el, a palotát megszállták.

Rotterdam. Jassyból jelenti a Daily Chronicle: Az egész román fronton megkezdődött a maximalista katonai bizottságok megalakítása. A kormány tehetetlen ezzel szemben, mert a román hadsereg a rögtöni békét követeli.

Rotterdam. A Daily News jelenti: Az új portugál forradalmi kormány nyilatkozatában kijelenti, hogy hiú akar maradni szövetségeseivel kötött szerződéseivel, de felszólítja őket, nem lehetne-e az orosz béke-formula alapján a békotárgyalásokat megkezdeni.

A Pester Lloydnak jelenti Hágából: A Times katonai szakértője azt írja, hogy nincs kizárva, miszerint az osztrák-magyar hadvezetőség seregeket küld a nyugati frontra, ami az entente-ot súlyos helyzet elé állítja. Angliának ugyanis csak két millió embere van a nyugati fronton, ami nem elég. A katonai kritikusok azt ajánlják, hogy a keleti frontról hozzák a hadseregeket a nyugati frontra.

Háborus szerződés.

(Nem használható ki a drágulás.)

Altmann Ignác aradi kereskedő még 1915. július havában vásárolt Klein B. V.-től tíz waggon faszenet, amely mennyiséget nemsokára felemeltek. A szerződő felek később husz waggon szénben állapodtak meg, aminek a pontos eszközlését Klein vállalta is. Tíz waggont decemberig kellett leszállítani, a másik tízet pedig a körülmények hez képest.

Klein december 31-ig pontosan eleget is tett köteletségének és a szenet rendszeresen leszállította, de 1916-ban, a hátralevő tíz waggon-eiküldése körül már zavarok támadtak. Altmann követelte a szén küldését, amiből egy waggon meg is érkezett és ismét szünet állott be. Arendelő ekkor erőlyesebb hangon szólította fel a vállalkozót, hogy szállítsa a megrendelt szenet. Klein azonban kijelentette, hogy nagyon sajnálja, de szerződésének a legjobb akarat mellett se tud eleget tenni. A háborus viszonyok olyan helyzetet teremtettek, ami lehetlenné teszi a szállítást. Gazdasági és fizikai akadályok merültek fel, ami vis mayor és a szenet nem szállítja. Klein azt hangoztatta, hogy nem tud munkást kapni, nem áll rendelkezésére megfelelő igás állat, nincs anyaga, úgy, hogy szállítani nem tud.

Altmann Ignác viszont ragaszkodott a szerződéshez és nem akceptálta Klein érveit. Altmann ugyanis azt állítja, hogy Klein nem fizikai okok miatt, hanem üzleti érdekből nem tett eleget szerződésének. Ugyanis időközben a szén megdrágult, neki még a régi árban kellett volna a szenet leszállítani és azért hozta fel a súlyosnak látszó érveket, hogy a szállítási kötelezettség alól kitérjen.

Mivel a szerződő felek között egyez-

ség nem jött létre, Altmann pórt indított Klein ellen. Az ügyet ma tárgyalta a törvényszék Mészáros Dániel táblabíró elnöklété mellett.

Altmann a tárgyaláson tanúkkal igazolta, hogy Klein nem fizikai és gazdasági okok miatt nem szállította le a kikötött mennyiséget, hanem mert a szén ára felemelkedett.

A tárgyaláson beigazolást nyert Altmann állításának igazsága és a bíróság a kártérítést, illetve a differenciákat megítélte.

Képviselőházi ülések délelőtt.

(Telefon.) Budapest. A kormányt támogató kisebbségi pártok tagjai tegnap este a néppártban rendes összejövetelüket tartották, mely alkalommal a jelen voltak legnagyobb része a képviselőházi üléseknek délelőttre való mielőbbi visszahelyezését sürgették azzal az indokolással, hogy az ülések régi rendje sokkal jobban megfelel közéleti berendezkedésünknek. A jelen volt képviselők meg is állapodtak abban, hogy lépéseket tesznek Szász Károly képviselőházi elnöknel és megbeszélnek az üléseknek régi időre való visszaállítását. Egy újságíró megkérdezte Szász Károlyt, ki így nyilatkozott:

Mikor az Esterházy-kormány jött, már akkor felmerült az a gondolat, hogy az üléseket ne tartsuk-e ismét délelőtt. Esterházy miniszterelnök úgy nyilatkozott, hogy bár neki egyénileg kedvesebb, ha az ülések délután tartatnak, nincs kifogása az ellen, ha a kisebbségi pártok a régi rendet kívánják visszaállítani.

— Ugy tudom, hogy Tisza István grófnak az volt az álláspontja, hogy abban az kérdésben, hogy az ülések délelőtt, vagy délután lesznek, ez az elhatározás teljesen a kormányt illeti. Ha a kormány munkabeosztása úgy tartja kedvezőbbnek, hogy az ülések délelőtt tartassanak, akkor a munkapárt amennyiben a kérdés a Házban szóba kerül, a délelőtti ülések visszaállítása mellett fog állást foglalni. Mikor Wekerle vette át az ország ügyeinek intézését, egy beszélgetés alkalmával szóba hoztam előtte, hogy nem volna-e helyesebb a Ház üléseinek délelőttre való áthelyezése. Erre a miniszterelnök azt jegyezte meg, hogy nem helyez a kérdésre súlyt.

— Nemrégiben Serényi Béla miniszter szintén szóba hozta az ügyet, világitás szempontjából, mert szerinte, ha a Ház délelőtt tartana üléseket, a világitás elmaradása folytán jelentékeny szén-megtakarítást lehetne elérni. Fűtést illetőleg nincs szénmegtakarítás. A Ház elnökségének természetesen mindegy akár délelőtt, akár délután tartják az üléseket.

— Ami az én egyéni benyomásomat illeti, az én véleményem szerint a képviselők előtt rokonszenvesebb a délelőtti ülés. A délutáni ülések ugyanis legtöbbször a késő éjjeli órákba nyulnak, ami megnehezíti, sőt csaknem lehetlenné teszi, a pártok klubéletét és fölötté korlátozza a képviselők esti társaságbeli szereplését. Így állván a dolog amennyiben a kisebbségi pártoknak a régi rend visszaállítására irányuló óhaja konkrét formát ölt, nincs semmi akadálya a délelőtti ülések visszaállításának, mert a munkapárt az üléseket meg fogja szavazni.

Tisza és Barabás.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Az az incidens, amely Barabás Béla főispánnak az Aradi Közlöny hasábjain megjelent nyilatkozatából keletkezett, elsimult immár és bizonyára valóra válik Nagy Ferenc államtitkárnak az az óhajta, hogy Aradon minden tényező együtt dolgozzék a város közéleti viszonyainak javítása érdekében. A nyilatkozatokkal ma már az újságíróknak sem kell foglalkoznia, hogy azonban én még mindig ezen a befejezett témán nyargalok, annak az oka az: érzem, hogy adós vagyok az Aradi Közlöny olvasóinak annak, az érdekes jelenetnek a leírásával, amelyről tudósításaimban eddig mindössze egy odavetett mondatlall számoltam be.

Megírtam annak idején, hogy Barabás Béla Arad város főispánja és Tisza István gróf, Magyarországnak történelmi időkben volt miniszterelnöke, találkoztak egymással Nagy Ferenc államtitkár előszobájában, ahova Barabás Béla Arad város ügyei az utóbbi időkben gyakran vitték el, de ahol Tisza István gróf csak ritkán szokott megjelenni.

Ennek a véletlen okozta találkozásnak a külső körülményei bizonyára érdeklik nagyon az aradi közönséget, amely tanuja volt e két nagy ember küzdelmének és amely tudja, hogy e két, egyformán jelentékeny politikust a politikai életben világos választják el egymástól. Voltak idők, amikor ez a két név egymással szembeállítva a kérelhetetlen küzdelmet jelentette, ma már hosszú esztendőök vannak előtte az erős küzdelmeknek: a két ember találkozása szívélyes, barátságos és kedves volt.

Barabás Béla és Varjassy Lajos polgármester Nagy Ferenc előszobájában ültek. E sorok írója a folyosóról sietett be az államtitkár urhoz, de mielőtt kinyitotta volna az előszoba ajtaját, észrevette, hogy a folyosón felső kabát nélkül, vékony sétatálcával a kezében Tisza István gróf fordul be. Ismeretlen volt e helyen, megkérdezte tőlem:

— Errefelé van az államtitkár ur szobája?

— Igenis kegyelmes uram, — feleltem — én is oda megyek, parancsoljon.

Kinyitottam a kegyelmes ur előtt az ajtót, az újságíróknak az első pillanatban az volt a gondolata, hogy Tisza István gróf, Arad város országgyűlési képviselője bizonyára az aradi dolgokban járhat erre felé. A gróf ur, amikor a nyitott ajtón keresztül meglátta Barabást és Varjassyt, szintén arra gondolhatott, hogy az ő itteni megjelenését talán összefüggésbe hozzák Aradnak akkor szőnyegen forgó ügyeivel és ezért mindjárt ezekkel a szavakkal fordult Nánassy fogalmazóhoz, Nagy Ferenc titkárához:

— Kérem egy tej ügyben jöve, a dolog olyan, hogy nem is kell bemennem az államtitkár urhoz, elintézhetjük ezt nélküle is.

Mielőtt azonban a titkárral beszélt volna, szembe került Barabással. Akik a szobában voltunk, kíváncsian vártuk, miként találkozik egymással ez a két nagy ember. Vajjon közönlök-e, üdvözlök-e egymást és ha igen, melegen-e, vagy pedig csak egyszerű fejbólintással. Nem fontos, jelentéktelen is ez a találkozás, de külső nüanszai érdekesek nagyon.

Pár pillanatig tartott az egész jelenet, de megkapta a szívünket.

Amikor Barabás észrevette Tiszát, felkelt az asztal mellől, ahol állt.

— Jó napot kegyelmes uram, — köszöntötte Tisza István grótot — hát kegyelmes urammal itt találkozunk?

— Jó napot kívánok — felelte a volt miniszterelnök — igen, egy tej dologban itt van dolgom.

Melegen, barátságosan rázták egymás kezét.

Barabás aztán megkérdezte:

— Ilyen novemberi hideg időben nem tet-ezik fájni így kabát nélkül?

— Hozzá szokik már ehhez is az ember!

Tisza azután Nánassy titkárhoz fordult, közben észrevette őt az államtitkár, aki a maga lekötöztető szeretetelméltóságával természetesen invitálta a grótot a szobájába. Tisza István pár percig maradt csak az államtitkárnál, talán le seült, jött is ki mindjárt és amikor elment, smét a legszívélyesebben bucsuzott el Barabás felé.

Caillaux leleplezi

Clemenceaut.

(Lloyd George panamai.)

(Telefon.) Páris. (Havas.) Caillaux—Lous-talot ügyben kiküldött képviselőházi bizottság ügye a pártok körében különböző nézeteket keltett. Az elhangzott nézetekből a Havas-ügy-nökség arra következtet, hogy a képviselők többsége hajlandó megadni a büntetőjogi üldözést. Clemenceau közölte, hogy pénteken megjelenik a bizottság előtt. Mindkettőjüket a miniszterelnök útján fogják kihallgatni.

Berlin. Beiről jelentik: Caillaux tegnapi beszédét a szélső baloldal és a radikális szocialisták egy része helyesléssel és tapsal kísérelte, a kamara többsége azonban mélységesen hallgatott.

Caillaux gyorsan elhagyta a szónoki emelvényt és haragjában összegyűrte a kezében lévő papirdarabot, amelyet dühösen az elnök felé dobott. Caillaux lakását erős rendőrsapat őrizi.

Hervé lapjában arra céloz, hogy újabb szenzációs leleplezések várhatók, többek között egy közismert szenátor, több képviselő és újságíró ellen.

Amsterdam. Itt egész határozottsággal állítják, hogy az entente közvéleményét a közeli időben két szenzációs panama fogja foglalkoztatni, ami talán csak véletlenül pattan ki egy időben, de mindenesetre az az angol és francia közállapotokra egyformán szomorú képet mutat.

Arról van ugyanis szó, hogy Caillaux nem hajlandó védtelenül tűrni a hadjáratot, melyet Clemenceau hazaárulás vádjá miatt indított elene és olyan leleplezéseket helyezett kiállításba, melyek nyakát szeghetik a francia miniszterelnöknek. A leleplezések nem tisztán politikai ügyekre vonatkoznak. Hanem olyan pénzügyi műveletekre is, melyekben Clemenceau nagyon is kétéset szerepet játszott.

Még nagyobb feltűnést fog kelteni egy angol híradás, mely Londonból érkezett. Az angol szocialista körök ugyanis azzal vádolják Lloyd Georget, hogy amerikai fegyvergyárosoktól nagy összegű jutalmakat fogadott el: Ingyen részvényeket kapott, az érdekelt vállalatoktól. Az angol miniszterelnök azonban annyira óvatos volt, hogy a részvényeket nem helyezte el Angolországban, ezek ma is amerikai bankokban vannak letétben.

A kínos ügyet minden módon titkolni szeretnék, de a szocialisták azzal fenyegetőznek, hogy nyilvánosságra hozzák bizonyítékaikat, amivel teljesen tönkre tehetik Lord Georg pozícióját.

A londoniak már is emlegetni kezdik a pár év előtti Marconi-botrányt, amelynek során megbizonyosodott, hogy Lord Georg egész politikáját annak szentelte, hogy a birtokában levő Marconi részvények értékét emelje.

KÖZGAZDASÁG.

Popovics Sándor pénzügyminiszter.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Popovics Sándornak pénzügyminiszteri kinevezése a köznapokban várható s kinevezése legközelebb megjelenik a hivatalos lapban. Az új pénzügyminiszter szombaton, vagy vasárnap Budapestre érkezik és talán már a jövő héten átveszi Wekerlétől a pénzügyminiszterium vezetését. Popovics kinevezésével aktuálissá válik pénzügyminiszteri politikai államtitkár kinevezése is. Politikai körökben lehetnek tartják, hogy Popovics nem fog külső emberrel kísérletezni, hanem a pénzügyminiszterium kipróbált szakértői közül választ államtitkárt.

Ugy hallatszik a miniszterelnök már kifejezte azt a szándékát, hogy ezenfelül behatóbban akar foglalkozni politikai kérdésekkel, elsősorban pedig az egyes pártok megteremtésével.

— A király dönti el a kvótát. Bécsből telefonálja tudósítónk: Az osztrák kvóta deputáció táviratban értesítette a magyar kvóta deputációt noncium megérkezetről. Az osztrák kvóta-deputáció ragaszkodik eddigi álláspontjához, tudniillik ahoz, hogy egy évre akarja megállapítani a kvótát, míg a magyar kvóta-deputáció két évre kontemplálja. A magyar kormány ezek alapján úgy látja, hogy most már meg van adva az alap ahhoz, ez ügyben a király döntson.

— Bécsben fogytán a gáz. Bécsből jelentik: A városi tanács felszólította a helytartóságot, bocsásson ki rendeletet, amely tiltsa meg, hogy szerdán, e hó 19-én ipari célokra gázt lehessen használni. A bécsi gázgyár szénkészlete ugyanis kevés és azt remélik, hogy a rendelettel 150 köbméter gázt lehet megtakarítani.

— Értékpapírok árfolyama. A megnyitó és záró kurzusok a következők voltak: Magyar Hítel 1265—1290, Osztrák Hítel 865—880, Kereskedelmi Bank 5700, Magyar bank 887—875, Leszámlító bank 727—735, Agrár bank 960—998, Fabank 849—868, Hazai bank 605—592, Konkordia malom 810—840, Borsod-miskolci malom 1240—1260, Beocsini cementgyár 1060—1090, Salgótarjáni kőszénbánya 1060—1075, Fegyvergyár 935, Ganz-Danubiusz 4100, Rimamurányi vasművek 1020—1075, Klotild vegyipar 600—620, Rugyanta-gyár 140, Nasici tanin-gyár 3200, Osztrák-magyar államvasut 985—1003, Adria tengerhajózás 1940, Atlantika 1470.

TÖRVÉNYSZEK.

A hercegi uradalom felszerelése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Két érdekes kereset érkezett ma az aradi polgári törvényszékhez, melyek a herceg Sulkowszky József Mária nágyarányu és bonyolult peres ügyeivel vannak összefüggésben.

A keresetet Hanni Gyula földbirtokos adta be Králitz Lajos dr. ellen, aki a Sulkowszky vagyon gondnoka és főgyám. Králitz dr. ugyanis — a felperes beadványa szerint — megvásárolta a Hanni által bérelt gazdasági felszerelések egy részét 207.685 koronáért. Különböző gépek, gazdasági eszközök, szerszámok, berendezések és más hasonló rekvizitumok eszeréltek ekkor gazdát. A vásárlás megtörténte után alig pár hónapra rá az ottani uradalom sertésállománya került eladásra, ami 8432 koronáért kelt el, úgy, hogy Hanninak összesen 216.117 korona követelése volt a hercegi uradalommal szemben. Ezen összegre kapott részletfizetés fejében 75.000 koronát, a hátralékos tartozást pedig többszöri felszólítás dacára mind mai napig nem kapta meg.

Ugyancsak Hanni Gyula adta be a másik keresetet is Králitz dr., mint a Sulkowszky herceg uradalom gondnoka ellen. Králitz dr. az uradalom folyó kiadásainak fedezésére 1916 július hóban 60 ezer, októberben 30 ezer, decemberben 12 ezer, összesen 102 ezer kor. kölcsönt vett fel. Ezek fedezésére 1917-ben egy hintót vett át 1400 koronáért az uradalomtól, törlesztésül kapott az adósságokra 30 ezer korona névértékű hadikölcsönkötvényt 28 ezer korona értékben, majd pedig 3450 koronát, összesen 33.600 koronát. Minthogy egész követelése 105.250 korona, amely a fizetések levonásával 72 ezer koronára csökkent és mivel ezen követelés többszöri felhívása dacára nem nyert kielégítést, pert indított.

A MOZI.

* **Uránia színház műsora.** Szombaton és vasárnap: Hella Moya film IV.: *Lavinaomlás*

* **A mozi iroda hírel.** *Lavinaomlás.* (Hella Moya-film. II. az Uránában.) Amikor ezt a képet először látjuk, tudjuk, hogy valamely bódító szépségű tájat ábrázoló eseményt látunk. A Matterhorn hóval borított, felhőbe burkolt vadregényes csúcsa a háttér, amely előtt egy kedves, érzelmes, romantikus történet játszódik le. A város zajától meggyötört idegzetű emberek menekülnek ide a bércek köze, a csendben, a nagy természetű dus ölében. De ime, a bércek fenséges nyugalma, esendjét megtört egy irtózatossá robaj: a hópehely, mely az ormon megindul, lavinává dagadva, mindent összetörve és széjjel zúzva omlik rá a völgyre. A szerény, nyugalomban élő embereknek lelki egyensúlyát is megrázza a nagy szenvedélynek ilyen bódító oreje, és csak a szívek tavasza hárítja el a veszedelmet, nyugtatja meg a lelkeket. *Bródy Sándor: „A tanítónő”* oimű világhíres életképe, *Berki Lillivel* a főszerepben, legközelebb az Urániában.

Szenzációs új műsor az Apollóban. Új mozicsillag debütál holnap az Apolló-színházban. Az új filmművész neve *Stella Hart*, aki egy álomjáték keretében mutatja be nagybecsű képességét. *Stella Hart* a „*Lidérenyomás*” című filmfantáziában elsőrangú drámai szerepet játszik. Az izgalmas események során egy álom színes és változatos epizódjait adja a film. Előnk állt egy ifjúságában rá-

gyogó leányt, akinek romlatlan lelkéhez egy előkelő ember akar hozzáférközni. De a leány ekkor esodátos álmot lát. Megálmodja, hogyan áldozta fel Mammonnak az ifjúságát és hogyan merül bele a lázas, mámoros élvezetek árába. Végül azonban nagy osalódás éri: megálmodja azt is, hogy esábitója gyalázatos módon eldobja magától és ő, megfedekezve mindenről, a szivtelen esábitót megöli. A büntető igazságszolgáltatás már-már utóléri, amikor véget ér a rettenetes lidérenyomás, az álomkép szétfoszlik és a leány az álomban átélt szenvedések után boldogan nyújtja kezét a völgyénekek. A kiváló film, amely igazi művészi esemény a kinematografia világában, csak két napig marad műsoron.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1917. évi december 15-én, szombaton
Délután három és fél órakor mérsékelt helyárrakkal:

A nagymama.

Este fél 8 órakor rendez helyárrakkal:

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Leányvásár.

Operett 8 felvonásban.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

A béke küszöbén

1918. január 1-én.

Új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legirisebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborus híreinek megbízható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a leg tartalmasabb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona

Fél évre 18 korona

Negyed évre 9 korona

Egy óra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Használt ólom
megvételre kerestetik.

28736—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közszükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállításához szükséges igazolványok és a gyertyákért követhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3850—917. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

Bejelentésre kötelezettek a gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok és mindazok, akiknek birtokában (őrizetében) 100 kg. vagy annál nagyobb súlyú gyertyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelentésre kötelezett birtokában álló akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden gyertyakészlet, a viasz és ceresingyertyák kivételével, tekintet nélkül a gyertyának belföldi vagy külföldi eredetére.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket 1917. évi november 10-ik napján volt állapot szerint bejelenteni.

A bejelentéseket az Olaj- és Zsradékügyi bizottság országos pest, V., Sas-utca 20. szám) címére kell beküldeni.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok birtokában levő mindazok a gyertyakészletek, a

melyek bejelentendők, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalat gyertyáért készpénzfizetési engedély nélkül, vevő vasut(hajó)állomására bérmentesen feladva 100 kg. csomagolt vagy nemcsomagolt súly után ládával együtt 280 koronánál nagyobb összeget nem követelhet.

Kicsinyben árusító kereskedők: egy tizenhatod kg. súlyú gyertyáért darabonként (8 drb súly 500 gramm) 22 fillérenél; egy harmincketted kg. súlyú gyertyáért (16 drb súly 500 gramm) 11 fillérenél; egy hatvanad kg. súlyú gyertyáért darabonként

(30 drb súly 500 gramm) 6 fillérenél nagyobb árat nem követelhetnek.

Oly gyertya, amelynek súlya nem felel meg az előbbi pontban felsorolt súlynak, csakis súly szerint adható el és az ilyen gyertyáért kilogrammonként legfeljebb 3 korona 50 fillér követelhető.

Aki a jelen rendeletet, vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezést megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. november hó 21.

Green, főkapitány.

Fehér, száraz

házi szappan

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrássy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha elük

kiállítására legjobb szer a PETRIS
szappan, ára 2 kor. és HADAR
szappan, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatosságra alkalmas. A szőrejt arc, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasításra 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szépségápolószerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-enőzőse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — III.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehellet finomságu. Crém, fehér, rózsás és testápoló. Egy dob. ára 4 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, ideál, orgona, piros rózsás, Serail. Uvagele 6 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1846

Rozsnyay Mátyás gyógyszerháza Arad, Szabadság-tér.

PILLANAT ALATT

a cipőre fel és lecsatolható, szabályozható k'sőbbre és nagyobbra, s így egy pár védővel több pár cipő évenként át megvédhető. 8152

Szabadalmazott talpvédő.

férfi, női és gyermek cipőre párja 7 korona 50 fillér.

Ha cipőjén talpvédőt visel, talpaitatni soha sem kell.

Hofmann Sándor

égnél Arad, Andrassy-tér 20. szám.

Viszontelárusítóknak árkedvezmény.

Feltételeink

6987

amortisációs kölcsönökre, ház és földekre:

95. arfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.22
40	5.36
35	5.33
97. arfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.42
35	6.02
25	6.96
15	9.40
99. arfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.86
35	6.41
25	7.31
15	9.70

Ugyanitt földek, szőlők, házak adás-vétele közvetítetik.

mire megbízások keretnek.

Szűcs F. Vilmos

a nagyszabeni földhitelintézet képviselője

Arad, Karolina-utca 10.

10419—1917. ahsz.

HIRDETMÉNY

a III. oszt. keresetadóra vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókiivetés körüli eljárás tárgyában.

Az adókiivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom 1917. december hó 12-től 8 napra a városi adóhivatalban kitétetvén, azokat mindenki megtekintheti s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti. Ezek az észrevételek a fenti határidő alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókiivető bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön hírcímény útján tudósíthatnak — terjeszthetők elő.

A felelőzés a kiivetett adónak behajtását nem gátolja.

Az adókiivetés fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen akár szóval, akár írásban, panaszt emelhet.

A panaszt a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell a kir. pénzügyigazgatóságnál benyújtani (bejelenteni) s felette a magyar királyi közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak hálasztó hatálya nincs.

Kelt Arad, 1917. december 11.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Nagymennyiségű

használt pléh pánt
eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

KISS JÓZSEF LAPJA

A HÉT

karácsonyi számában kezdi meg *Romain Rolland* világhírű regényének a *Jean-Cristophe*-nak közlését.

Mindazok, akik *A Hét*-re január 1-től kezdve már most előfizetnek, a lapot a regény megindulásától kezdve kapják.

Előfizetési díj: egész évre 30.— K., félévre 15.— K. és negyedévre 7.50 K.

Előfizetéseket elfogad *A Hét* kiadóhivatala Budapest, VIII. kerület, Népszínház-utca 22. szám és minden könyvkereskedés.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, zsongitó, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg járvalva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1945

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Használt ólom megvételekre kerestetik.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2.— K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi nov. 15-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelőtt 12.00
Személyvonat este 9.81

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 8.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.06
Személyvonat este 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délután 2.40

Aradról Ujszentannára érkezik:

D. u. 3.25

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. 10.04

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. 10.50

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel 5.40

Kétegyházáról Mézőhegyesre indul:

Este 6.25

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Délután 3.30

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel 8.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39

26005—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak az új és használt zsákok feldolgozása és forgalomba hozatalának korlátozása tárgyában kelt 3100—917. M. E. sz. rendelete megjelent, melynek értelmében az alább felsorolt cikkek bejelentendők. A jelen rendelet rendelkezései alá esnek az összes mezőgazdasági termények, ipari és bányászati termékek csomagolására használtatós, a jutából, pamutból, kenderből, lenből, papírból, valamint azoknak az anyagoknak keverékeiből, vagy az ezekkel az anyagokkal kevert más anyagokból előállított szövetekből készült új vagy használt megtöltött zsákok.

Arad 1917. október 26.

Green, főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díját az alábbiak szerint számílják.
 Minden apró hirdetés ára 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 korona.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazást keres.

Jó bizonyítvánnyal rendelkező, középkorban levő hadmentes iparos, portás, felügyelő, vagy más bizalmi állást keres. Cím a kiadóban. 8457

Magyar, német, román

nyelvismerettel bíró intelligens nő, ki a háztartás minden ágában járatos, takarékosan főz, maxános urnái, hol családias bérásmódban részesül, azonnali belepörsre házv. z. órái állást keres. Cím T. Hermína, Nyerges, B. né. címen Ny. gy. lak. 8463

Alkalmazást nyer.

Irodaszolgát keresünk azonnali vagy január 1-ji beépésére. Ajánkozhatnak nyugdíjas vasúti vagy állami alkalmazottak is személyesen a Hadhermány R. T. kirendelt irodájában. Aradi Belső Takarékpénztár épületben d. e. 9-12, d. u. 3-5-ig. 8468

Nyomdász-ismutónak

felvételt két fű, kik a 14. évet beöltöztek és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Vétel és eladás.

Eladó
 2 hosszú női téli kabát. Wágner, Erzsébet-körút 10. 8456

Egy vég
 rumburgi vászon és egy vég schifon, eladó. Cím a kiadóban. 8459

Karácsonyiak
 kisebb-nagyobb mennyiségben kaphatók Ortutay Lajosnál, Deák Ferenc-u. 29. Telefon 4124. 8461

Új ruhák
 vasúttel, egy teknő és egy remia, eladó. Schillerné, Ferdinánd-u. 7., ajtó 14. sz. 8464

Vasak
 talalmát, arajniat fajták és mennyiség megvásárlásával „Fajlama” jellegű a kiadója küldendők. 8465

Mese-könyvek,
 ifjúsági iratok, társasjátékok és az összes karácsonyi zenei munkák, igen intányos árban kapható Knieszer I. és Társa Arad, Dobó-utca 1. Telefon 791. 8378

Teljesen
 jókban levő katonakabátok és ruhák eladók Zrínyi-u. 6. sz. 8467

Magyarságot
 makól ériás, valamint petrezselyem és egyéb magvakat, uzisztintán edes nemis termékeket, melyek csiraképeségért, tisztaságért, felelősséget vállalunk, legolcsóbb napi áron szállítunk. Terméket maximális áron adunk el. Arad, Magyar Kézírástárán-ág. Műhely. 8462

Mese-könyvek,
 képek-könyvek, imakönyvek, emlétkönyvek, naplók, díszlőpapírok és egyéb karácsonyi ajándékok ériást váaszteka Deák I. és a könyvkereskedésében, Forray u. Telefon 902. 7411

Zongorá
 kereszthurosr rövid, keveset használt, eladó. Kapa-utca 2/2. 8390

Féka
 zőrme boa. ritka szép darab, eladó Megtekinthető Braun szabó üzletében, Deák Ferenc utca. 8387

Karácsonyi ajándéknak
 művészi gobelének, brochak, képek és egyéb divatos kézimunkák kaphatók. Büchler lionka kez. munka vállala a, Heim Domon-os-u. 1. j bbra 8356

140 es
 Nápolyi szelet kap. ató Belső Aradi Piskótygyár. Telefon 819 8421

Alumén
 pergete t, különként 24 koronáért elad. Szivességből Kristyórv sütőde. 8430

Használt ólom
 megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Szaprókötő gépeket
 megvénnek, ugyancsak szaprókötéshez értő egyéneket azonnal alkalmaznak. Ajánlatokat kérek Goldis Kornél Nadab. 8497

Ingatlan.

Ház em. utca sz. 6 telek,
 földszintes házzal, forgalmas helyen, eladó. Cím a kiadóban. 8460

Dobó-utca 10. számú
 ház, eladó. Bővebbet ugyanott. 8458

Különléle.

Apróhirdetések
 az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy rovában. Deák Ferenc-u. Barna Béla hirdetésű és hírirodájában Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Karácsonyi ajándék tárgyakat.

Karácsonyfa díszeket.
 Cukorkát, osokoládot.
 140-es árut. 8363

Nagyban és kicsinyben beszerezhet

Gábor Miklósnál

Arad, Andrássy-tér 18. sz.
 Salacz-utca-rész. Telefon 10-59.

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Csizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kitűnő konyha. Abonensek elfogadhatnának. Tisztán kezelt italok.

Löfkovits Rózsika.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala a hadijótékonyaság nemes ügyének előmozdítása érdekében a koronázási domb történelmi nevezetességű földjét izléses kivitelű üvegkoronába kívánja hozni és az eladásból befolyt jövedelmet a harc

téri hős katonák özvegyei, árvái és a rokkantak alapjának gyarapítására fogj fordítani.

Az üvegkoronák mintája hivatalomban megtekinthető és 10 korona árban hivatalom által megrendelhető.

Felhívom a város hazafias közönségét, hogy a nemes célú mozgalmat magáévá tegye, az igen szép kivitelű koronázási emlékművet a pénz beküldésével mielőbb rendeljék meg.

Arad 1917. október hó 16.

Varjassy. polgármester.

Karácsonyra!

Pentelei, Hoyer, Zatska, Nagy V., Kézdi-Kovács, Katzné, Tölgyesi, Romek, Reinhart stb. stb. újabb festményel, szonkival egy nagy, csodaszép Böhm Pál festmény is érkezett

karácsonyi tárlatomra.

Csillogó új, igen eredeti karácsonyfadíszek. Iróasztal készletek, magyar és német nyelvű iratok, képes és mesekönyvek, díszlőpapírok, díszlőpapirok, imakönyvek. Továbbá sok mindenféle aróbb karácsonyi ajándék tárgy a m. szobkészek, pecsétnyomok, albumok, emléknévkék és naptárak. Vidéki megrendéseket pontosan intézek el. Teljes tisztelettel!

Kerpel Izsó,

Telefon 355. 8279

Az aradvárosi rendőrség és tűzörség nyugdíjpótó és segélyző egyesülete mint szövetezet. Meglóg-számla 1916. évi december hó 31-én.

Vagyon.	Kor. I	Teljes.	HO
Pénzfér készlet	1734 17	Adományok	321 80
Leltár	220	Törzsb. fizetési díjak	508 60
Értékpapírok:		Törzsvagyon 1915. év végén	41640 7
4% os korona aranyjárdék		1916. évi tiszta nyereség	1608 31
Kötvény	700		
25000 korona névértékű hadikölcsön kötvény	24250		
Taksérk betétek	10051 28		
Adások	7821 65		
	44077 08		4407 08

Moldován Ödön, s. k. Dr. Grumáz László, s. k. Szecepkovszky Theofil, s. k. k. n. v. o. v. l. sz. a. l. p. n. z. a. r. n. o. k.
 Bittner Róbert, s. k. Berecz Ferencz, s. k. Dr. Tisch Mór, s. k. f. a. z. a. l. o. i. g. a. s. a. o. i. g. a. z. t. o.
 Rédl János, s. k. Kovács Antal, s. k. Kiss András, s. k. f. a. z. a. l. o. i. g. a. z. a. t. o. i. g. a. z. a. t. o.
 Jelen mérleg-, nyereség- és veszteség-számlát az ide vonatkozó fő- és mellék-könyvekkel együtt átvizsáltuk, azokat teljesén rendben, helyesen és pontosan vezette tartáltuk. 8449
 Vidéki Gusztáv, s. k. Kress Emil, s. k. Dr. Hank Albert, s. k. fel. biz. tag. fel. biz. tag. fel. biz. tag.

Éjjeli őrt keresek.

Nagy Farkas, Arad.

8384